CISO stripgids

Hfl. 4,95
8
Bfrs. 69

o.a marc sleen karel verschuere

CISO stripgids

inhoudsopgave

WEERAL EEN GOED GEVULD NUMMER.

Blz. 1 — KENT U KAREL VERSCHUERE ? door J. Smet.
K. Verschuere was de eerste medewerker van W. Vandersteen. Hij werkte ook een poosje zelfstandig. Waarom zijn stripcarrière mislukte, kunt u hierbij vernemen. Ook wordt het hoe en het wat van de strip in Vlaanderen even in vraag gesteld.

Blz. 9 — STRIP : VOOR OUTER EN HEERD. door Karel Verschuere.

Blz. 25 — AANRADERS.
Het beste uit de recente Nederlandstalige stripaanbiedingen.

Blz. 26 — IS DIE ZONNEBLOEM SOMS ... ? door E. Pommerel.
Met die Zonnebloem gaat het nog wel... maar met de vertaler van zijn uitspraken (soms) niet !

Blz. 28 — STRIPSPETTERS. door J. Smet.
Toch wel belangrijke nieuwsjes in een korte vorm gegoten.

Blz. 30 — DE KARIKATURENJUNGLE VAN MARC SLEEN. door J. Smet.
Of : Wat voor vreemde wezens Marc Sleen zoal ontmoet op zijn Safari's in België !

Blz. 34 — GALERIJ DER KLASSIEKERS, door J. Smet.
Aanraders uit de oude doos. Albums die in geen stripcollectie mogen ontbreken.

Blz. 35 — BABBELTJE MET UCO EGMOND. door P. v. d. Linde.
Ucò is de tekenaar van Eppo, de titelheld van het nieuwe Nederlandse stripblad uit de samenvoeging van Pep en Sjors ontstaan.

Blz. 37 — DE BITTERE GALGEHUMOR VAN MILDE JOHAN door D. De Laet.
Johan is de zoon van zijn vader, maar die heet toevallig wel Bob de Moor.

Blz. 38 — ZIJN WIJ ALLEN MOORDENAARS ? door J. Smet.
Men zou 't voor minder geloven. Bekijk de prentjes liefst niet direct na het eten.

Blz. 40 — NIEUWS NIEUWS NIEUWS EN ALLERHANDE. door P. v. d. Linde, Ton Koningcks & J. Smet.
Met o. a. een uitvoerige bespreking van Dupuis-albums ; een besnorde baby ; strips IN de bibliotheken ; Crepax ; Ever Meulen ; Frazetta ; slechte strips enz. enz. Voor iedereen wat !

CISO Stripgids nr. 8. 2e jaargang. nr. 4.
december 1975.
Driemaandelijks tijdschrift.
UITGEVER :
Brabantia Nostra, Vogelenzanglaan 3,
Breda, Nederland.

HOOFDREDACTIE :
J. Smet, Veldekensstraat 2, 2300 Turnhout.
België.

EINDREDACTIE : C. Coenders.

OPMAAK : Gijs Mertens, Breda.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor hun bijdragen.

Manuscripten, artikelen enz. te zenden aan het redactie-adres.

Copyright :
Strip " Voor Outer en Heerd " : K. Verschuere.
Ill. bij "Karikaturenjungle Marc Sleen " : Standaard Uitgeverij. Het Volk.
Ill. bij " U. Egmond " : U. Egmond.
Ill. bij "Zijn wij allen moordenaars ": Elvipress.
Ill. bij " Zonnebloem " : Casterman.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd zonder toestemming van de uitgever.

kent U
KAREL VERSCHUERE ?

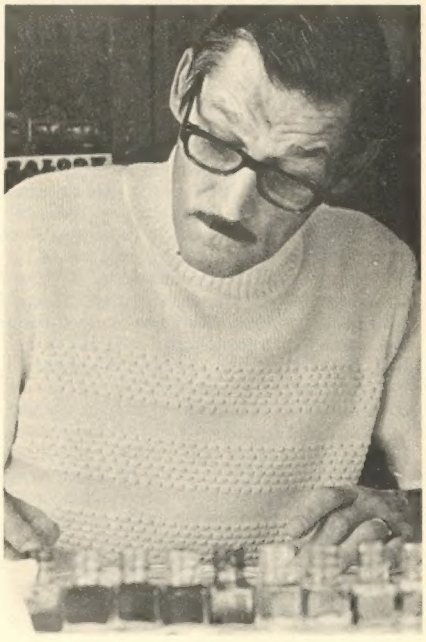

Er was maar één ding dat voor mij bestond, en dat was STRIPS

Wanneer je Karel Verschuere ontmoet, mag je hem voor Bob de Moor aanzien ; beide Vlaamse tekenaars lijken immers sprekend op elkaar. Hun loopbanen waren echter zeer verschillend. Nadat Bob de Moor een tijdje zelfstandig voor diverse publicaties had gewerkt, zocht hij zijn toevlucht tot de Studio Hergé. Karel Verschuere evenwel begon zijn loopbaan bij Willy Vandersteen, en ging achteraf zelfstandig werken. In de Studio Vandersteen werkte Karel aan Judi, Suske en Wiske, De Rammelende Rally, Tijl Uilenspiegel... en alle realistische reeksen Bessy, Karl May, De Rode Ridder en Biggles werden door hem in samenwerking met W. Vandersteen gestart. Na de moeilijkheden met de Studio waagde Karel zijn kans in Duitsland en nam bij Pabel-Verlag de reeks Tom Berry van de Spanjaarden over. De carrière in Duitsland zou echter op een jammerlijke wijze mislukken.
Andere Verschuere-creaties waren o.a. Koen de Wilde in het blad KZV ; Miguel in het weekblad De Post ; Buffalo-Bill ; Klavervier ; Het Leven van de H. Antonius van Padua ; en Sam Howard, een laatste poging voor het dagblad Het Laatste Nieuws, in 1972.
Waarom de loopbaan van Karel Verschuere spaak liep en zijn mening over diverse aspecten van de strip kan je hieronder vernemen.

De levensloop van Karel Verschuere roept toch wel enige vragen op, die wij hier vooraf willen stellen opdat de lezer er rekening mee zou kunnen houden bij het lezen van Verschuere's carrière.
En de belangrijkste vraag die wij ons stellen is wel :
WAT MET DE TOEKOMST VAN HET VLAAMSE BEELDVERHAAL ??
Wat bewijst de levensloop van Karel Verschuere, een soms wel slordig maar toch talentvol tekenaar en bekwaam vakman, die het niet waar heeft kunnen maken ? Hoe kan het gebeuren dat een Karel Verschuere waarschijnlijk voor altijd verloren is gegaan voor het Vlaamse beeldverhaal ?
Wij geven toe dat allerhande faktoren hierbij een rol speelden en dat Karel met een beetje geluk toch wel succes had kunnen kennen, maar de vraag blijft of er voor een tekenaar in Vlaanderen mogelijkheden genoeg zijn om tot volle ontplooiing te kunnen komen ?

Moet ie immers in een of andere studio gaan werken en in de complete anonimiteit zijn energie aan helden van andere tekenaars besteden ? Het antwoord op de vraag lijkt wel bevestigend te zijn wanneer we Karel Verschuere beschouwen, de man die om de een of andere reden, eventueel ook een financiële reden, de behoefte heeft gehad om zichzelf als zelfstandige op te werken, maar om diverse redenen - die hieronder door hem worden verhaald - mislukte.
Diezelfde dagbladen, die in het verleden reeds een zo belangrijke rol voor de geschiedenis van het Vlaamse beeldverhaal vervulden, zijn ook nu, bij de ontstentenis van een eigen Vlaams stripweekblad, de enige mogelijkheid om eventuele talenten op te vangen. Maar hoe reëel zijn die mogelijkheden thans nog ? Hoe liggen de kansen voor een talentvol debutant ?
En welke mogelijkheden zijn er voor een ex-studiomedewerker, zoals Karel Verschuere er een was, die zijn eigen ideeën wil uitwerken en zelfstandig zijn gang wil gaan ?

Speelt de artisticiteit überhaupt wel een rol voor de stripmakers en zien ze de strip enkel en alleen als een commercieel produkt dat zoveel mogelijk geld moet opbrengen en waarbij de onderlinge concurrentie te groot is om veel nieuw talent toe te laten ? (Het is per slot van rekening een kostwinning voor hen en Karel Verschuere komt er rondweg voor uit. Hij meent zelfs, naar mijn gevoel helemaal ten onrechte, dat strips niet artistiek moeten zijn omdat het door de kinderen toch niet begrepen zou worden).
Wij blijven het antwoord op al deze vragen schuldig, maar waren van mening dat zij toch mochten gesteld worden in het licht van de navolgende " story " van Karel Verschuere. Wij geloven dat Verschuere's definitieve breuk met de strip een verlies voor deze stripwereld betekende. De man maakte een groot deel van de geschiedenis van het Vlaamse beeldverhaal mee en wil er gelukkig het zijne ook over vertellen. Laten wij hem aan het woord.

J. Smet.

Ik ben geboren te Borgerhout, op 19 nov. 1924. De aanleg om te tekenen had ik van mijn vader, die een uitstekend tekenaar was, maar er nooit een beroep van heeft gemaakt. Ik ben steeds bezeten geweest van strips. (Wat dacht je wel !) Voor de oorlog bestond er "Bravo ". In dat tijdschrift bewonderde ik vooral " Stormer Gordon " van Alex Raymond. In de oorlogsjaren was het er echter niet van gekomen om striptekenaar te worden. Ik heb trouwens ook geen tekenopleiding gehad... Ik heb geen academie gelopen.
Pas in 1950 heb ik samen met een vriend wat publicitair werk verricht, niets bijzonders. Willy Vandersteen was toen al een tijdje bezig met Suske & Wiske. Op een gegeven ogenblik had Willy een tekenaar nodig om mede te helpen aan een bijbelverhaal. Dat was JUDI en dat was tevens de start voor mij. Het vak heb ik volledig bij Willy Vandersteen geleerd. Ik had wel veel strips gelezen, maar als beroep kende ik vrijwel niets van striptekenen af. Zo leerde ik alles van Willy Vandersteen en gebeurde in het begin vrijwel alles wat ik deed onder zijn controle. Aanvankelijk ging het allemaal nogal stuntelig. Er kwamen nogal wat opzoekingen uit de bijbel bij te pas en alles moest nauwkeurig uitgekiend worden. Van Judi zijn slechts 4 albums verschenen : de eersten onder de naam Studio Vandersteen en het laatste onder mijn eigen naam. Later heeft Vandersteen mij er de rechten van gegeven, en werd de naam in RUDI veranderd. In hetzelfde jaar 1950 met Kerstmis zijn we met de reeks BESSY gestart, exclusief voor het dagblad " La Libre Belgique ".

Zo ongeveer de eerste 65 Bessy-albums werden door mij getekend. De scénario's werden evenwel door Willy Vandersteen bezorgd. Meestal werd er een thema uitgewerkt en wanneer er dan voor ongeveer een week tekeningen af waren, werden de teksten definitief uitgewerkt. Ik ging dan eens in de week naar Willy Vandersteen. Dat was toen nog te Laken bij Brussel, achter het Brugman-hospitaal, de naam van de straat ben ik vergeten. Het ging er echt gezellig aan toe en soms draafden we door tot een stuk in de nacht. Dan werd er voor zeven dagen gewerkt en werden de plannen voor een nieuwe week uitgewerkt. Van de allereerste Bessy's heeft Willy Vandersteen zelf ook veel geschetst, want zoals gezegd, toen kende ik er nog zoveel niet van. Maar langzamerhand hoefde hij niet meer te doen dan enkele losse ideeën op papier te zetten. Vrij snel had ik het tekenen onder de knie, en was ik wat dat betreft, volledig op mezelf aangewezen. Het kwam er uiteindelijk slechts op aan om een onderwerp te hebben. Zo heb ik trouwens ook wel voor enige thema's gezorgd, zoals b.v. in "De Spookstad ", met die ekster. Het striptekenen op zich is vrij eenvoudig en zo'n Western is per slot van rekening altijd maar hetzelfde. Dezelfde dingen komen regelmatig opnieuw voor en een indiaan b.v. is en blijft nu eenmaal een indiaan. Kijk, strips tekenen is wel prettig, maar de artisticiteit speelt slechts een kleine rol en komt er meestal helemaal niet bij kijken. Tenzij men een artistieke strip WIL maken natuurlijk en werkelijk alles tot in de puntjes wil uitwerken. Het vakmanschap speelt een veel

Uit Rudi : Het Beloofde Land.

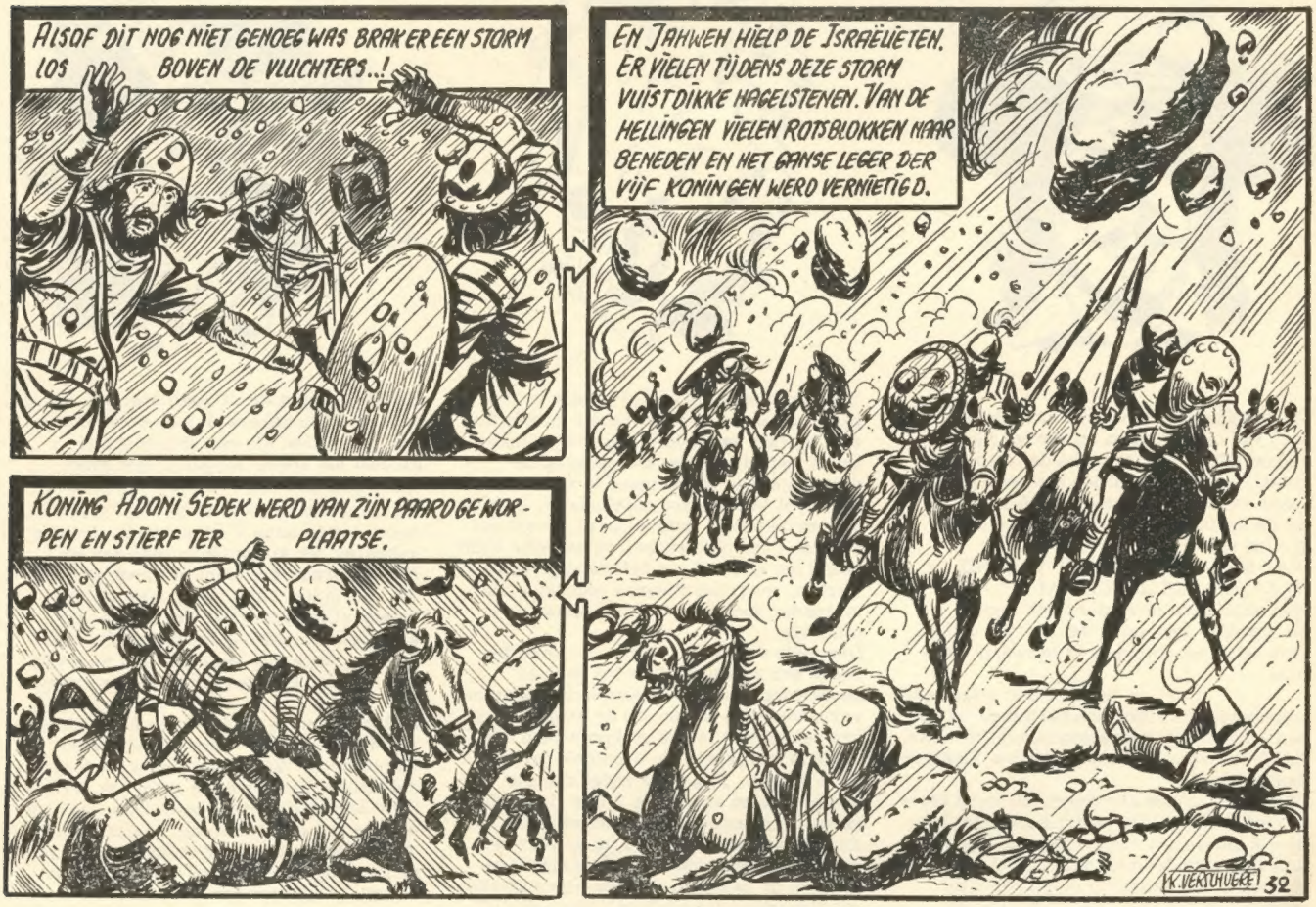
ALSOF DIT NOG NIET GENOEG WAS BRAK ER EEN STORM LOS BOVEN DE VLUCHTERS..!
EN JAHWEH HIELP DE ISRAËLIETEN. ER VIELEN TIJDENS DEZE STORM VUISTDIKKE HAGELSTENEN. VAN DE HELLINGEN VIELEN ROTSBLOKKEN NAAR BENEDEN EN HET GANSE LEGER DER VIJF KONINGEN WERD VERNIETIGD.
KONING ADONI SEDEK WERD VAN ZIJN PAARD GEWORPEN EN STIERF TER PLAATSE.
K. VERSTUYFT 32

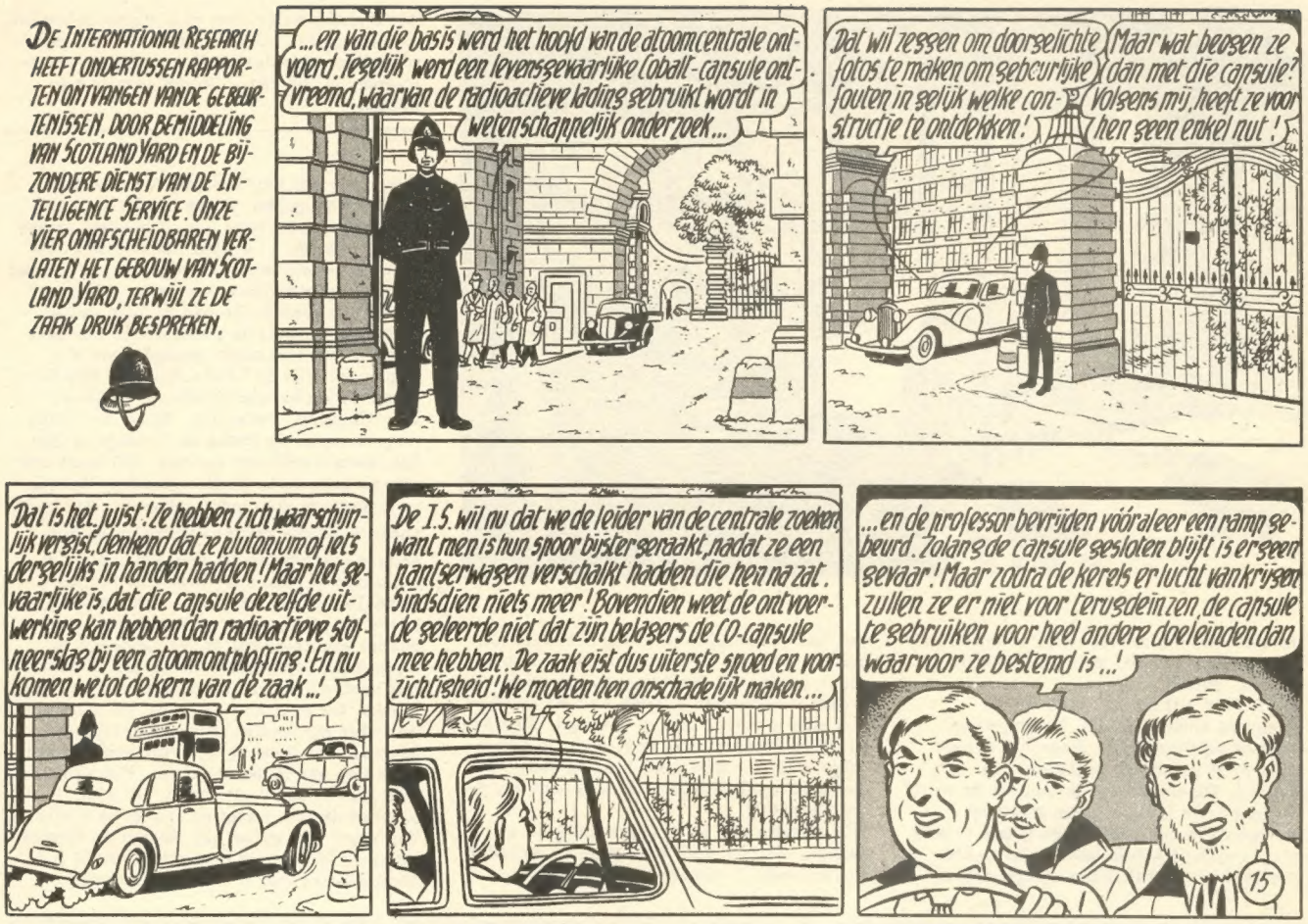
DE INTERNATIONAL RESEARCH HEEFT ONDERTUSSEN RAPPORTEN ONTVANGEN VAN DE GEBEURTENISSEN, DOOR BEMIDDELING VAN SCOTLAND YARD EN DE BIJZONDERE DIENST VAN DE INTELLIGENCE SERVICE. ONZE VIER ONAFSCHEIDBAREN VERLATEN HET GEBOUW VAN SCOTLAND YARD, TERWIJL ZE DE ZAAK DRUK BESPREKEN.
...en van die basis werd het hoofd van de atoomcentrale ontvoerd. Tegelijk werd een levensgevaarlijke Cobalt-capsule ontvreemd, waarvan de radioactieve lading gebruikt wordt in wetenschappelijk onderzoek...
Dat wil zeggen om doorselichte fouten in gelijk welke constructie te ontdekken!
Maar wat beogen ze dan met die capsule? Volgens mij heeft ze voor hen geen enkel nut!
Dat is het juist! Ze hebben zich waarschijnlijk vergist, denkend dat ze plutonium of iets dergelijks in handen hadden! Maar het gevaarlijke is, dat die capsule dezelfde uitwerking kan hebben dan radioactieve stofneerslag bij een atoomontploffing! En nu komen we tot de kern van de zaak...!
De I.S. wil nu dat we de leider van de centrale zoeken, want men is hun spoor bijster geraakt, nadat ze een aantal wagens verschalkt hadden die hen na zat. Sindsdien niets meer! Bovendien weet de ontvoerde geleerde niet dat zijn belagers de CO-capsule mee hebben. De zaak eist dus uiterste spoed en voorzichtigheid! We moeten hen onschadelijk maken...
...en de professor bevrijden vóóraleer een ramp gebeurd. Zolang de capsule gesloten blijft is er geen gevaar! Maar zodra de kerels er lucht van krijgen zullen ze er niet voor terugdeinzen, de capsule te gebruiken voor heel andere doeleinden dan waarvoor ze bestemd is...!
15

K. Verschuere werkte soms wel wat slordig. Hij wilde niet louter Vandersteens tekenstijl imiteren en zocht tevens zijn heil o.a. bij E.P. Jacobs, Kresse...

belangrijkere rol, maar dat noem ik veeleer "commercieel artistiek" zijn. Alles bij mekaar genomen geloof ik niet dat strips artistiek MOETEN zijn, omdat het doodeenvoudig door de kinderen - waarvoor de strips in de eerste plaats zijn bestemd - niet wordt begrepen. En dan is men veelal te erg aan tijd gebonden. Voor mij is strips tekenen meestal een rush tegen de tijd geweest en ik heb er niet te veel aan kunnen denken om kunstzinnig te zijn. Het werk van Crepax, Epoxy van Cuvelier, Vailliant ... dat zijn geen strips meer, dat is compleet "art", dat is tot in de puntjes verzorgd.

Die mannen kunnen het zich blijkbaar permitteren.
Ge weet toch hoe het gaat ? 's Morgens heeft men een wit papier voor zich liggen en om 11 uur staat er natuurlijk nog niets op. De tijd gaat snel. Maar om 3 uur moet de strip binnen zijn op de krant, waarin hij dagelijks gepubliceerd wordt. En zo MOET ge wel iets maken ; klinkt het niet, dan botst het maar. Iedereen weet dan wel dat het niet goed is, een beetje schots en scheef, maar de tijd om te verbeteren schiet er meestal toch niet meer over. Striptekenen is doodgewoon routinewerk. Men spreekt van een "tekenstijl ". Wel, de meeste zaken tekent men automatisch, omdat ze per slot van rekening steeds terugkomen. Het tekenen op zich is gewoon een vak, dat bovendien vrij gemakkelijk kan aangeleerd worden : 1% inspiratie ... 99% transpiratie.
In die beginperiode, nadat de Bessy-reeks was gestart, had ik het enorm druk. Ik werkte toen aan Suske & Wiske, de Bessy's (dagelijks), Judi... Het eerste Suske & Wiske-verhaal dat ik heb geïnkt was " De Lachende Wolf ". Later is Karel Boumans erbij gekomen en die heeft dan Suske & Wiske overgenomen.

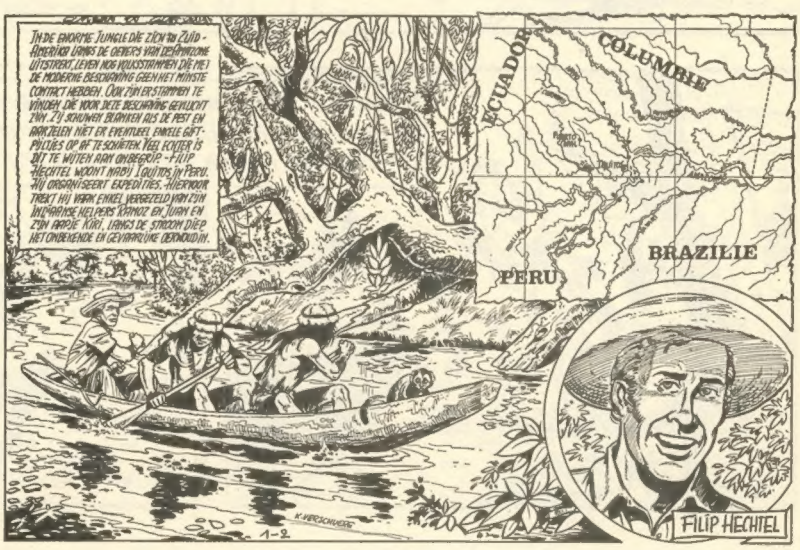
IN DE ENORME JUNGLE DIE ZICH TEN ZUIDAMERIKA UITSTREKT, LEVEN NOG VOLKSSTAMMEN DIE MET DE MODERNE BESCHAVING GEEN HET MINSTE CONTACT HEBBEN. OM ZULKE STAMMEN TE VINDEN, DIE VOOR DEZE BESCHAVING GEVLUCHT ZIJN, ZIJ SCHUWEN BLANKEN ALS DE PEST EN BARBELEN NIET ER EVENTUEEL EMMELE GIFPIJLTJES OP AF TE SCHIETEN, VEEL EXOTER IS DIT TE WETEN VAN ONBEKEND: - FILIP HECHTEL WORDT NAAR EQUATEUR IN PERU, AFGEVAARDIGD EXPEDITIES. HIERVOOR TREKT HIJ VOOR EINDEL VERGEZELD VAN ZIJN INDIAANSE HELPER YOMKOT ER JUAN EN ZIJN ARME KAT, LANGS DE STROOM DIEP HET ONBEKENDE EN GEVAARLIJKE BINNEN IN.
ECUADOR
COLUMBIE
PERU
BRAZILIE
FILIP HECHTEL
1-2

Sommigen noemen het plagiaat. K. Verschuere noemt het gewoon documentatie. Soms, wanneer de tijd hem noodzaakte, ging Verschuere wel wat te slordig te werk.

Als documentatie voor zijn strips gebruikte K. Verschuere veel zelfgemaakte schaalmodellen van allerhande voertuigen, voorwerpen en figuren... Modelbouw is zijn hobby.

Alle realistische reeksen zijn evenwel door mij begonnen : KARL MAY, DE RODE RIDDER, BIGGLES...
En dan TIJL UILENSPIEGEL !!
Dat eerste album heeft W. Vandersteen helemaal zelf gemaakt. Maar het tweede album werd praktisch helemaal door mij getekend. De voorplaat van het album werd dan weer door Bob de Moor getekend.
Bob was en is nog steeds een goede vriend van mij, ook al heb ik hem in jaren niet meer gezien. In Tijl Uilenspiegel zit er een halve bladzijde waaraan drie mensen hebben gewerkt : W. Vandersteen, Bob de Moor en ik zelf. Nadien, toen het album moest verschijnen werden er hier en daar nog enkele strips tussen gevoegd. Er waren nl. twee bladzijden te kort voor de album-uitgave en dan heb ik zo hier en daar wat stripjes tussengelast. Dat was echt kunst- en vliegwerk.
Die stroken kan je er trouwens goed uit pikken. Ze zijn veel zwaarder en solieder dan de rest ... compleet mijn stijl.

Nee, veel tijd om "artistiek" te werken heb ik nooit gehad. Soms maakte ik wel 4 à 6 bandjes per dag : b.v. 2 bandjes Bessy, 2 Karl May en 2 bandjes Rode Ridder. En later, wanneer een der reeksen naar iemand anders overging, kwam er weer "Biggles" voor in de plaats. Zo had ik mijn handen meer dan vol. Al de realistische reeksen werden immers, zoals gezegd, door mij begonnen. Van de "Rode Ridder " heb ik ongeveer de eerste 10 albums gemaakt. Van "Biggles " hetzelfde. Karel Boumans zette meestal de Suske en Wiske's in inkt. Hij tekende zelf niet zo veel. Hij heeft ook niet zo lang in de Studio gewerkt . Daarna is Edward de Rob erbij gekomen. Die heeft Suske & Wiske verder afgewerkt en alle andere humoristische reeksen zoals o.a. Snoekckx werden door hem in inkt gezet. Evenals met mij het geval was geweest, kreeg hij op den duur alleen nog maar enkele schetsjes van W. Vandersteen en werkte die dan verder alleen uit. Natuurlijk heeft hij ook zo nu en dan wat voor mij geinkt. Ge weet hoe dat gaat, de een helpt de ander een beetje wanneer de tijd wat krap zit. Zo deed ik af en toe ook nog wel eens iets aan Suske & Wiske. Het kwam er echt wel op aan " all round " te zijn.
Edward de Rob werkt nu nog in de Studio. Hij tekent er, geloof ik, Robert en Bertrand. Maar de idee en de scenario's van R & R komen zeker van W. Vandersteen zelf.

BESSY HEEFT DE KREET OOK GEHOORD EN SCHIET...
...VOORUIT, ONMIDDELLIJK GEVOLGD DOOR ANDY.
BESSY STOPT EEN OGENBLIK, BESLUITELOOS. NIET VER VANDAAR VERKEERT NAVA IN DOODSGEVAAR.
NAVA DIE OP EEN TAK WAS GEKLOMMEN OM DE AANVAL VAN EEN WOEDEND EVERZWIJN TE ONTWIJKEN, VOELT ZIJN STEUN PLOTS BEGEVEN. BESSY SPRINGT TE HULP.

Uit : De Avonturen van Bessy, door "Wirel' het pseudoniem van Willy Vandersteen en KaREL Verschuere.

omdat Willy, 25 jaar geleden al met het idee in zijn hoofd zat te spelen. Ongetwijfeld is Edward een uitstekende kracht voor de Studio en zijn naam had toch al lang bekend mogen worden. Want ge begrijpt toch ook wel dat Willy Vandersteen niet alleen verantwoordelijk kan zijn voor ALLE ideeën. Neem nu de figuur JEROMMEKE. Op een gegeven ogenblik vertelt Willy mij dat hij een nieuwe figuur wil hebben : een krachtpatser, een man die alles kan.
En toen heeft ie op mijn aanraden een oermens genomen gebaseerd op de Amerikaanse strip "Alley Oop " van V.T.Hamlin. In het begin had Jerommeke ook de "body" van Alley Oop met een ander hoofd erop. Zo is Jerommeke ontstaan. En bijvoorbeeld de grap van Jerommeke, dat " efkes sneller dan het geluid ", was ook mijn idee.
Kijk, er was maar een ding dat voor mij bestond in die tijd en dat was strips.
Ik gaf me volledig en de Studio Vandersteen heeft steeds mijn beste krachten gekregen. Aanvankelijk waren er dan ook geen problemen. Helemaal in het begin was Willy er ook mee akkoord dat mijn aandeel in de Studio ook naar buiten uit bekend gemaakt zou worden. De eerste Bessy's verschenen trouwens onder het pseudoniem 'Wirel', gebaseerd op onze voornamen WIlly en kaREL. Er bestond toen ook een kontrakt en op alle strips die in de tijdschriften gepubliceerd werden, kreeg ik "fifty-fifty". Voor de albumuitgaven kreeg ik 20%. Dat was natuurlijk nog wel een beetje. Destijds had ik dus geen vaste vergoeding, maar een kontrakt. De moeilijkheden zijn daardoor begonnen. Ik ben nl. voor de tweede keer getrouwd en mijn eerste vrouw stond vermeld in dat kontrakt als rechthebbende van de uitgaven in het geval er met mij iets mocht gebeuren en dergelijke meer.

K. Verschuere verzorgde ook menige illustratie voor "De Rode Ridder " van P. Vermeire.

Tsja, dat moest veranderd worden nietwaar ? En wij gingen dat kontrakt inderdaad veranderen. Het resultaat was dat ik toen mijn kontrakt in vertrouwen heb afgegeven, maar dat ik sindsdien nooit geen ander kontrakt meer heb gezien. Dat was het fameuse " gentlemens agreement " dat ik met Willy Vandersteen heb gehad.
En waarom moeten de namen van de Studiomedewerkers geheim blijven ?

Ze kunnen toch gemakkelijk ergens in een hoekje de naam van de medewerker vermelden en toch de naam Vandersteen commercieel blijven uitbuiten ? Zo kan ik je nog het volgende vertellen. Vandersteen

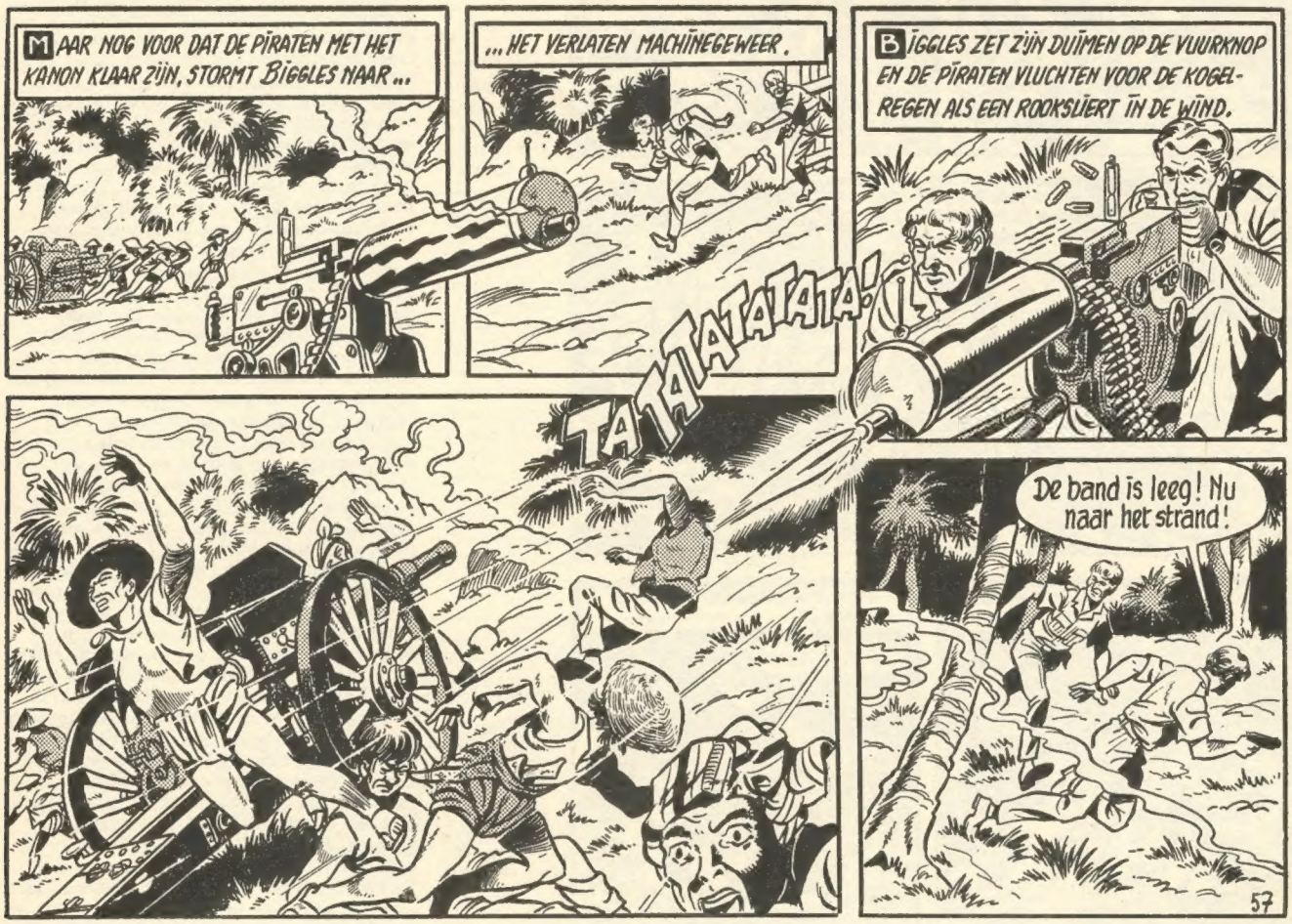
MAAR NOG VOOR DAT DE PIRATEN MET HET KANON KLAAR ZIJN, STORMT BIGGLES NAAR...
...HET VERLATEN MACHINEGEWEER.
BIGGLES ZET ZIJN DUIMEN OP DE VUURKNOP EN DE PIRATEN VLUCHTEN VOOR DE KOGELREGEN ALS EEN ROOKSLIERT IN DE WIND.
TATATATATATA!
De band is leeg! Nu naar het strand!
57

Hard realisme in "Biggles " door de Studio Vandersteen. Wat is het aandeel van K. Verschuere in deze mooie plaat ?

Tom Berry, een humoristische strip door de Studio Verschuere (?). Het waren strips aan de lopende band. Wel vakwerk.

vertrok naar Japan, precies op het moment dat "De Rode Ridder " in stripvorm zou gelanceerd worden. Zegt Willy tegen mij : "Wij hebben al een scénario, begint er al maar aan. Trekt er uw plan maar mee, want ik zal voor een hele tijd weg zijn." Goed, ik lanceerde het verhaal en ik zette er ook mijn naam bij : tekeningen van K. Verschuere. Natuurlijk wist ik wel dat er reactie op zou komen, maar mijn bedoeling was alleen het er eens in te zetten. Mijn naam stond in de gazet, iedereen had het gelezen en iedereen wist het. Maar met het tweede verhaal en met het verschijnen van het eerste album was het natuurlijk niet meer waar !
Andere moeilijkheden, interne moeilijkheden bij de Studio met de andere medewerkers, zijn er gekomen wanneer de Duitse Bessy-reeks alle weken moest verschijnen. Van toen af werd er een hele ploeg gevormd en werd er in feite een nieuwe Studio opgebouwd. Willy had me nodig om de nieuwe mensen op te leiden. Twee jaar (1950 - 1951) had ik bij Vandersteen in de Studio te Brussel gewerkt. Later werkte ik zelfstandig thuis, zonder tijdverlies. Maar nu was ik weer verplicht

Het Leven van Sint Antonius van Padua.

Wat is me dat nou ? Onzin, het moet ! We gaan op de wind liggen ! Roer volledig bakboord ! Begrepen ! Jullie zijn uitskuikens !
Hebt u nou zoiets al meegemaakt, pater ? Die kinkels beweren dat de boot niet op het Noorden te houden is !
Het is misschien de wil van God, kapitein !
Wel, verduiveld ! Vindt u het soms ook al normaal dat we in een andere richting afdrijven ?
Ik zal ...
EEN ZWARE STORTZEE SLAAT OP DE KAPITEIN MEER EN VOORALEER ANTONIUS IETS KAN DOEN...
... WORDT DE GEZAGVOERDER OVERBOORD GESPOELD ...'
Hulp !... Hulp !..
9

om dagelijks naar de Studio in Antwerpen te gaan. Ik heb dat twee jaar volgehouden. Maar er waren mensen bij die dachten dat ze beter konden tekenen dan ik, en daar zijn er beginnen " foefelen " en zo. Kleine dingen stapelen zich dan dagelijks op... tot het vat overloopt. Toen heb ik de pijp aan Maarten gegeven .
Nadien heeft Willy mij nog gevraagd of ik bereid was de 6 Bessy-albums te verzorgen die hier in België verschenen. De Duitse Bessy's, die wekelijks verschenen, waren nl. niet goed genoeg voor de Belgische album-uitgaven. Die gewone Bessy-reeks werd hier steeds voortgezet, maar de verkoop van de Bessy's zakte en er moest iets gebeuren. Zo heb ik dan toch nog een stuk of tien Bessy's gemaakt.
Na de moeilijkheden met W. Vandersteen en de Studio Vandersteen kon ik evenwel niet met tekenen stoppen. Ik dacht bij mezelf dat ik mans genoeg was om het zelf helemaal alleen te proberen. Dan ben ik zo maar naar Duitsland gegaan en heel spoedig vond ik er een uitgeverij (Pabel Verlag) die bereid was om mijn tekeningen te publiceren. Ik heb dan van de Spanjaarden de serie TOM BERRY overgenomen. Het zag er allemaal heel rooskleurig uit en o.a. Edward de Rob is een tijdje bij mij komen werken en is bij W. Vandersteen weggegaan. We vormden een ploeg van vier man en leverden wekelijks een volledig Tom Berry-verhaal af plus nog enkele andere realistische strips.
Alles ging goed tot een jaloers iemand er lucht van kreeg... dat neem ik tenminste aan, want het fijne weet ik toch niet van de zaak. Maar plots bleven al mijn helpers weg. Na een weekend kwamen ze plots de maandag niet meer opdagen... en zoals ik achteraf heb vernomen, zijn ze terug bij de Studio Vandersteen gaan werken. Het grote drama voor mij was dat ik een kontrakt in Duitsland had getekend, maar zelf mijn helpers nog niet wettelijk had gekontrakteerd. Ik moest dus helemaal alleen de overeenkomsten naleven en ik moest alle weken helemaal alleen een Tom Berry-verhaal afleveren. Anders kon ik in nog grotere moeilijkheden geraken. Toen heb ik een beetje te veel van mezelf gevergd en het uiteindelijke resultaat was dat ik ermee moest ophouden. Op een gegeven ogenblik kon ik geen lijn meer op papier zetten. Ik zat totaal in de put, was volledig uitgeknepen als een citroen. Het was afgelopen. Praktisch een heel jaar heb ik daarna niets meer kunnen uitrichten en ik bedoel echt NIETS meer. Ik ben ook bij een psychiater in behandeling geweest. De Duitsers hebben dan ook ingezien dat ik niet opnieuw onder de voorwaarden van het oude kontrakt kon starten en lieten mij toe terug in verminderd tempo te werken.
Ik heb toen ADLERFEDER getekend, een realistische indianenfiguur die ook een poosje in het dagblad " Het Laatste Nieuws" is verschenen. Voor "Het Laatste Nieuws " tekende ik dan ook nog exclusief een moderne cowboy-historie SAM HOWARD, waarvan slechts drie verhalen zijn verschenen.
Mijn grote ongeluk op dat moment was dat ik te veel persoonlijke moeilijkheden had. "Het Laatste Nieuws ", de krant waarin Sam Howard verscheen, was de springplank bij uitstek. Het belang van het dagblad voor de strip mag niet onderschat worden. Ik ben van mening dat eender welke striptekenaar, die zijn vak min of meer beheerst met een dagblad de zaak gemakkelijk kan winnen. Zo heb ik in 1967 of 1968 voor de uitgeverij "De Goudvink " in Schelle nog BUFFALO BILL getekend. Wel, het nadeel was dat zij direkt in album zijn verschenen. Ze hadden de bandjes vooraf in een tijdschrift of dagblad moeten publiceren. Nu

Een karikatuur door W. Vandersteen in Suske & Wiske :"De Kwakstralen ". K. Verschuere was toen nog lid van de vliegclub in Deurne.

was het een flop over heel de lijn. "Sam Howard " mislukte omdat ik er toen financieel niet zo goed voor zat en het was buigen of barsten voor mij. Ik had als zelfstandige bijna een jaar zonder werk gezeten en de beslissing om definitief met tekenen te stoppen is toen gevallen. Ik moest in loondienst gaan. Een hele korte tijd heb ik nog getracht de twee zaken te combineren, maar wanneer ge 's avonds laat vermoeid thuis komt, dan hebt ge al niet zo veel energie meer over om nog grootse dingen te doen. Idem voor MIGUEL in het weekblad "De Post ". Zonder die crisis had ik nu misschien nog wel getekend. Ik beweer ook niet, dat ik nooit meer zal tekenen, maar op dit ogenblik heb ik er niet meer de minste lust toe. Maar als ik terug begin, moet het in een dagblad zijn en moet ik er goed mijn kost mee verdienen. Ik heb er jaren over gedaan om de beslissing te nemen met tekenen te stoppen. Bijna 20 jaar lang had ik strips getekend. Geloof mij, zo gemakkelijk is het niet gegaan. Maar des te moeilijker is het ook om echt opnieuw te beginnen.

Op een bepaald ogenblik scheelde het niet zo veel of ik had bij "Robbedoes " gewerkt. Ik heb toen nl. ook twee verhalen van vier bladzijden voor OOM WIM getekend. Dat was plm. 1965. Dat was op het moment dat ik Eddy Ryssack had leren kennen, en die zegt :"Potverdekke Karel man, gij zoudt toch in Robbedoes moeten tekenen. Geef Vandersteen toch op man ." Maar een echte kans heb ik niet gekregen omdat er iemand weer een stokske voor stak. Iedere keer, wanneer ik als zelfstandige iets begon, werd ik geboycot. En W. Vandersteen heeft altijd op de een of andere manier schrik gehad dat ik hem over de kop zou groeien. Maar ik had geen relaties en hij wel. Hij zat er toch veel langer in dan ik. Andere Studiomedewerkers hebben het trouwens ook lastig gehad : vraag het maar even aan E. de Rob, toen die plannen had met "Patske ". Er zijn natuurlijk Studiomedewerkers die zich gelukkig voelen in hun anonimiteit en er zijn er ook die beter anoniem kunnen blijven, maar sommige dragen zelf heel veel bij tot het totstandkomen van een strip en het is dan toch logisch dat ze erkenning vragen. Bij Vandersteen zullen ze die nooit krijgen want dan bestaat nl. het gevaar dat ze als vrije vogels willen gaan vliegen en hun eigen kansen willen en kunnen gaan.

Daarbij komt dan nog dat Vandersteen niet zo'n beste tekenaar is. Hij is in de eerste plaats beeldhouwer en hetgeen er technisch gerealiseerd wordt tekent hij immers zelf niet, maar doet een ander. W. Vandersteen heeft wel een enorm voordeel op ons allen. wat ge hem niet kunt nadoen is zijn vertelkunst. Hij schudt iets uit zijn mouw alsof het niks is en meestal zaken waar anderen dagen voor nodig zouden hebben of nooit opkomen.

Maar goed, ik ben dus in loondienst gegaan. Ik werd manager bij Peugot in de "Rent a Car"-service. Ik verhuurde wagens, dat was alles. Niet meer kunnen tekenen was een zware slag. Het was enorm moeilijk voor mij, en in feite ben ik de eerste weken slechts doorgekomen omdat ik " Sam Howard " voort maakte voor de krant, wanneer ik 's avonds thuis kwam. Maar die administratie bij Peugot begon evenwel spoedig uitbreiding te nemen en op een gegeven ogenblik bleef er slechts weinig tijd over om te tekenen. Daarom moest ik wel definitief met tekenen stoppen.

Op dit ogenblik ben ik afdelingshoofd van het magazijn bij "Daniel Construction Company International ", die thans bezig is met een project "Procter & Gamble " in Duitsland. Ik teken nu alleen nog maar voor mijn plezier in het firmablaadje. Daarvoor teken ik een klein stripje "Pampers Baby ". Dat vinden ze ginder allemaal heel plezierig. Hopelijk vindt u het ook plezant, want het is het enige dat ik momenteel nog te bieden heb.

Bovenstaande tekst werd opgesteld door J. Smet met behulp van de casettebandjes opgenomen op 16-6-1975.

"Pamper'sBaby " in het firmablad van "Daniel Construction Comp. Int." het enige tekenwerk dat K. Verschuere nog verricht.

Ze snellen naar het raam en zien juist een wagen wegrijden !
— Dat is de tweede maal ! En nog wel met de auto, die wij ingepikt hadden !
24

Koen de Wilde.

Buffalo Bill.

LATER
Dat doet me genoegen, Joyce! We zouden ook eens een nick-nick kunnen houden want je ! Bij ons in Las Cruces heb ik eens een etentje gemaakt met kequan, en...
Dit wegs haerlijk, Sam !
Sam, hou op! Begin nu met opnieuw !

Sam Howard.

IN DE VROEGE OCHTEND REEDS BEREIKT MIGUEL MET SAM KELLER (*) EN EEN PARK HELPERS DE KAMPPLAATS WAAR FILIP MET RAMOZ EN JUAN WACHTEN. ZIJ BESLUITEN ONMIDDELLIJK VERDER TE TREKKEN NAAR DE PLAATS WAAR HET VLIEGTUIG NEERSTORTTE. - VOORLOPIG NOG WETEN ZIJ NIET DAT DIT HET BEGIN ZAL WORDEN VAN NIEUWE OPWINDENDE AVONTUREN...
Hello, Sam!
Hello, Filip!

BIBLIOGRAFIE.

- Een teken aan de wand. In : De Post, nr. 1191.2 januari 1972.

KORT OVERZICHT VAN HET WERK VAN KAREL VERSCHUERE.

IN DE STUDIO VANDERSTEEN :

- De avonturen van Judi / Rudi :
  De Zondvloed.
  Het wrekende vuur.
  De zwervers.
  Het Beloofde Land.

  Herdrukt in OHEE resp. nrs. 204-206, 282.

- Bessy :
  plm. 60 albums aanvankelijk gepubliceerd onder het pseudoniem "Wirel " van Willy Vandersteen en Karel Verschuere.

- Karl May : de eerste albums.

- De Rode Ridder :
  plm. de eerste 10 albums. Karel verzorgde ook illustraties voor de leesboeken van Pol Vermeire.

- Biggles :
  plm. de eerste 10 albums.

- Suske & Wiske :
  Verschuere heeft enige albums geinkt, o.a. De Lachende Wolf. Hij tekende ook "De Rammelende Rally ", een uitgave van de Toeristische Federatie van de Provincie Antwerpen en waarin de helden Suske & Wiske met een auto door deze provincie reizen.

- Tijl Uilenspiegel :
  Verschuere zorgde voor het tweede album : Fort Oranje.
  Opm. :
  De eerste albums voor de Studio voornamelijk van Judi en Bessy, maakte Karel Verschuere in nauwe samenwerking met Willy Vandersteen, die hem toen " het vak leerde ". De scénario's van vrijwel al de albums werden door Willy Vandersteen gemaakt, alleen of in overleg met Karel Verschuere.

ANDER WERK IN VLAAMSE PUBLIKATIES.

- De avonturen van Koen de Wilde :
  De test van de J-200. In : KZV (1955).

- Klavervier :
  Gevaar rond de Co-capsule. Album Zuidnederlandse Uitgeverij te Antwerpen, z.d.

- Buffalo Bill, held van de Far West :
  (Teksten van R. Dierckx.)
  Het bizonduel.
  Schoten in het zonnedal.
  De schrik van Arkansas.
  Vlammen over Golden City.

  Albums "De Goudvink " te Schelle.
  Herdrukt in OHEE nrs. 362, 365, 372, 379.

- Miguel :
  (Teksten van Marc Andries.)
  Het zoenoffer.
  De rebellen.

  In het weekblad "De Post" vanaf 2 jan. 1972. Herdrukt in OHEE nrs. 501, 502.

- Sam Howard:
  3 verhalen in het dagblad " Het Laatste Nieuws ", 1972.

- Diversen :
  Het Leven van de H. Antonius van Padua. In : OHEE nrs. 216, 217.
  Avontuur op de Evenaar. In : OHEE nr. 192.
  Boeren in Natal. In : OHEE nrs. 108, 109.
  Voor Outer en Heerd. In : OHEE nr. 187.

WERK IN DUIT SLAND.

- Tom Berry. Overgenomen van de Spanjaarden. (Pabel Verlag). ± 50 albums.
- Adlerfeder.
  Enkele afleveringen zijn hernomen in "Het Laatste Nieuws ".

J.S.

VOOR OUTER EN HEERD

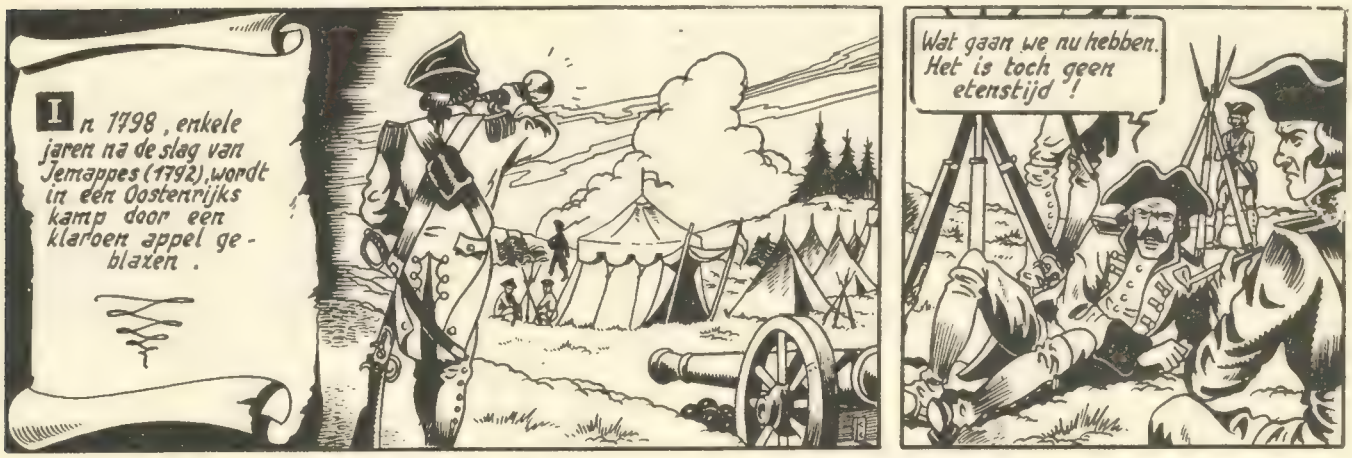
In 1798, enkele jaren na de slag van Jemappes (1792), wordt in een Oostenrijks kamp door een klaroen appel geblazen.
Wat gaan we nu hebben. Het is toch geen eetenstijd!

De soldaten moeten aantreden... Vlug staan ze opgesteld...
De officieren voegen zich bij de manschappen...
Onder hen is een jonge vaandrig. Het is Lieven Dirks, zoon van een boer-burgemeester uit een Kempisch dorpje. Uit zucht naar avontuur heeft hij zich bij de Oostenrijkers laten inlijven en is er vaandrig geworden... Als allen opgesteld staan treedt er een officier naar voor, die een dagorder zal voorlezen...

Met luide stem leest hij voor...
"... de Fransen zijn de voormalige Oostenrijkse Nederlanden binnengevallen, onder het mom de onderdrukte bevolking vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid te brengen...
God, dan mag ik hier niet langer blijven, ons dorp en...

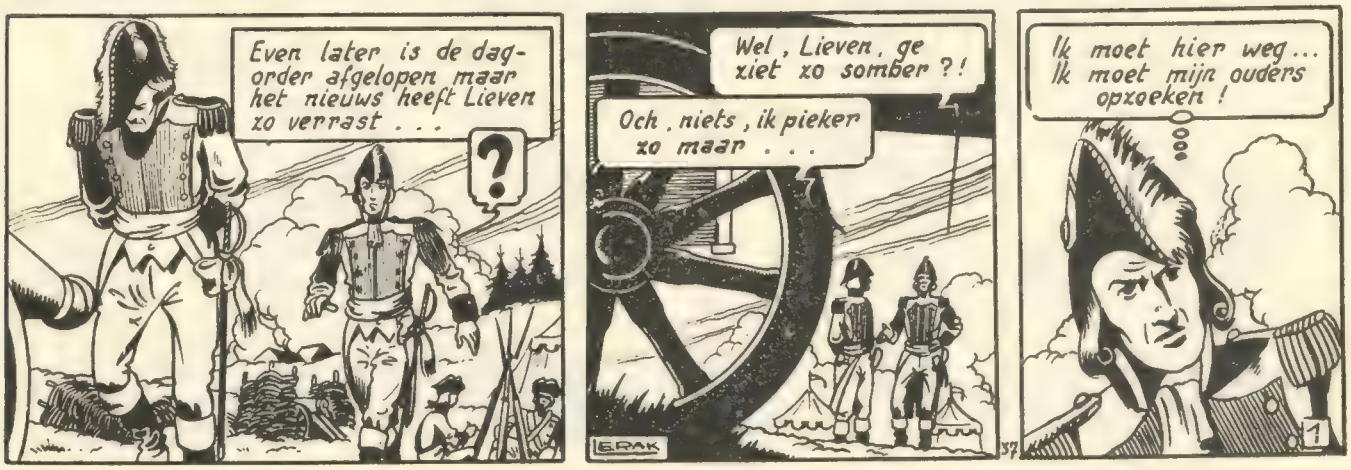
Even later is de dagorder afgelopen maar het nieuws heeft Lieven zo verrast...
?
Wel, Lieven, ge ziet zo somber?!
Och, niets, ik pieker zo maar...
Ik moet hier weg... Ik moet mijn ouders opzoeken!
ERAK
37
1

Bij 't vallen van de nacht geraakt Lieven uit het kamp weg...
Zonder argwaan laat de wachtpost hem voorbij...
Gegroet, vaandrig!
Eens op de weg echter, zet Lieven het op een lopen...
In een hoeve waar hij aanklopt wordt hij door de bewoners opgenomen. Hij vertelt de reden van zijn desertie...
De landbouwers geven hem kleren en weldra is hij als marskramer vermomd.
Nu zo vlug mogelijk naar de Kempen!
Als marskramer komt hij aan de kost en kan de Fransen ontlopen. Op volle marktdag belandt hij te Herenthals...
Maar als hij de stad wil verlaten, langs de "Bovenpoort", stoot hij op een Franse wachtpost.
Als ze me maar laten gaan, want ik heb geen paspoort! Ik moet er een bemachtigen!
Hé bien, brigand! Je papieren?
Ik kom uit het buitenland, waar moet ik...
Ha! 'n Spion of 'n conscrit, dát ben je! Ik had 't wel gedacht! Grijpt hem!
LE RAK
58
2

Zonder plichtplegingen wordt Lieven beetgepakt en weggevoerd en de kapitein brult hem toe...
Haha! Conscrits en spionnen krijgen we wel klein! Het executiepeleton is altijd klaar voor spionnen!
God, die kerels zijn dronken... Ik moet trachten van hier uit te geraken!
Bij een verlaten hoeve, die de wachtpost blijkt te zijn, wordt hij aan 'n Fransman afgeleverd...
De Sansculot grinnikt en stampt Lieven in een vunzig kot...
Hahaha! Is mijnheer goed gelogeerd?
La France zal jullie, boerenkinkels, wel manieren leren! Jullie zijn allemaal misleid door knechten van het fanatisme en vijanden der Franse Republiek. Maar ik, Scevola, zal je wel iets anders leren, hahaha! (*)
(*) De Sansculotten gingen prat op de Romeinse wetgeving en de Romeinse namen...
Ik moet zien dat ik die bullebak kan lijmen! Ik heb 'n idee!
Uit zijn zakken diept hij twee teerlingen op...
Daarmee zal het wel gaan!
Scevola betrapt de jonge Kempenaar als hij met de teerlingen speelt...
Wat zie ik!? Je kunt dobbelen! Ik verwed twee flessen wijn dat ik van je zal winnen!
Lieven liet de Fransman winnen en deze raakte dronken...
FRAK
LERAIN
39
Dit is het ogenblik! Nu snel handelen!
3

Scevola is stomdronken. Lieven tracht uit de schuur te vluchten ...
Zwaaiend tracht de Fransman overeind te komen . . .
He, zo niet ! ... Ik ... ik zal ... j... je d... dat beletten ! ... Kom hier, s... schavuit ...
Lieven maakt er een eind aan... Hij slaat de Fransman neer...
Zo, die zal me voorlopig met rust laten.
Door binnenwegen bereikt Lieven zijn geboortedorp.
Hij groet een boer op het veld. Deze kijkt verrast op . . .
Hé, maar ben jij Lieven Dirks niet, de zoon van onze burgemeester ?
Wacht eens, ik moet je wat zeggen !
Ja, die ben ik ! Kan jij mij vertellen waar ik mijn vader kan vinden ?
Je vader werd weggevoerd en je moeder is bezweken aan de mishandelingen der Sansculotten. Het is een droevige tijd. Alles wordt opgeëist en leeggeplunderd. De zondagen zijn vervangen door officiële rustdagen, de decadi ...
We moeten een Franse cocarde dragen op straf van deportatie. Onze paspoors wordt een verfoeilijke eed opgelegd. De werkweigeraars worden vervolgd als schandelijke dieren. De Sansculotten verkopen de gewijde voorwerpen en verbrijzelen de kruisen ...
Onze tijd is nu gekomen. De opstand is reeds uitgebroken te Overmere; Berlare, Zele, Aalst en Haasdonk volgden. Er komt een nieuwe tijd, Lieven !
Van Gansen en Corbeel zijn in de streek van Geel, Mol en Meerhout.
Neel, de zeeldraaier, is vol vuur, als ...
Wel, Neel, wie is die melkmuil ?
!
?
4

Neel, de zeeldraaier, vertelt Boer Zeger wie Lieven is . . .
Lieven vraagt dan of hij ergens onderdak kan krijgen . . .
Wel, ik zal je meenemen, dan kan ie bij ons slapen!
Ik heb bij de Oostenrijkers gediend en wilde mijn land helpen!
Hij kan evengoed een spion zijn. Ik zal oplette n!
Tijdens de avonddis vraagt Lieven uitleg over de activiteit der Boeren . . .
Haha, hij probeert ons uit te horen!
Ja, wat zal ik zeggen . . . Men is hier nooit veilig en men doet best niet te veel te vertellen!
Vader! Ze komen! De Fransen!
Vlug, Lieven, verstop je op zolder!
Als de Sansculotten binnen zijn hoort hij, op 't luik gelegen, dat zij de hoeve opeisen . . .
Maar met een luid gekraak begeeft het luik en Lieven stuikt beneden . . .
. . . temidden het groepje soldaten waarbij zich Scevola bevindt . . .
Wat? JIJ?
5

In één sprong is Lieven boven op Scevola en slaat hem neer...
Als de Sansculotten van hun verbazing bekomen zijn, stormen zij vooruit om hun makker te helpen.
Doch Fried, het zoontje van Žeger, licht de eerste soldaat een beentje...
Terwijl een ander soldaat over zijn makker struikelt...
...stelt boer Žeger twee anderen buiten strijd...
In de verwarring heeft Lieven het geweer van 'n soldaat gegrepen...
Vlug, Žeger, ik dek de aftocht...
Terwijl Žeger en Fried in de nacht vluchten, opent Lieven het vuur op de Fransen...
De soldaten zoeken dekking...
Lieven kan ontsnappen en zich bij de anderen voegen...
Al lopend komen ze aan een oude schuur...
6

Voorzichtig naderen zij de schuur als
Let op! Daar komt iemand!
Sta, of ik schiet!
Laat dat geweer rusten; 't is onze pastoor Houtten.
Ik had de schoten reeds lang gehoord, vrienden, daarom kwam ik af ...
Zij worden in de schuur die als kapel is ingericht binnengeleid. Daar worden haagmissen gehouden, omdat de Fransen iedere godsdienstige manifestatie verboden hadden. De Pastoor vertelt dat zijn vader waarschijnlijk gedood werd. Lieven besluit dan zich bij de Boeren aan te sluiten . . .
Dan moet je trachten kontakt te krijgen met Van Gansen. Hij is op 't ogenblik te Mol ...
Ik zal je wel naar de stad brengen.
Bij het eerste morgengloren begeven de twee vrienden zich op weg naar Mol...
Alles goed en wel, maar hoe geraak ik ongezien in de stad?
Kijk, Lieven, die jongen met zijn wagen kan ons helpen!
Een jongen komt met een kar vol bloemzakken van een molen. Samen met die jongen bespreken ze een plan . . .
In orde! Jij kruipt dus in een zak. Verder zullen wij dan wel zien!
LEBAK
7

Voor de poorten van Mol...
Hou je stil, we zijn er. Je moet het maar voor lief nemen in die xak!
Wees maar gerust!
De kar rijdt in de rij voor controle...
Fried lummelt wat rond en zint op een plan...
?
Bij een kist bemerkt hij enkele Sansculotten die dobbelen...
Hou me in 't oog! Zodra ik wegloop, rij jij de stad binnen. Maar doe 't vlug, ik volg!
Fried slentert naar de soldaten...
Smeer je weg brigand, of ik zal je...
Op dat ogenblik heeft Fried de beurs gegapt van een der Fransen en vlucht...
De verblufte Sansculotten springen met veel kabaal recht.
Houdt hem! Au voleur!!
De controleurs vergeten hun werk en zetten de achtervolging in...
Nu of nooit! Vooruit!
De jongen legt de zweep over het paard en de kar rijdt door de stadspoort...
ERAK
Halt! Halt! Daar gaat er een vandoor!
8

Enkele Fransen lopen de wagen na . . .
. . . en een van hen kan zich van achter ophijsen . . .
De jongen op de kar kijkt om . . .
Zouden ze mij . . . OH !
De Fransen aan de poort durven niet schieten uit vrees hun makker te raken . Ondertussen klimt de soldaat op de kar . . .
De jongen maakt de teugels vast en kruipt over de zakken naar de man . . .
. . . Hij rolt een zak meel van de kar, recht op de Sansculot . . .
Deze moet zijn greep lossen en tuimelt in een wolk van stof en meel van de kar . . .
De jongen lacht hartelijk en de soldaat heeft het nakijken . . .
Breng dat meel naar de bakker , dan kan je jullie pantsoen wat verhogen ! . .
Onze vriend weet waar Van Gansen verblijft . . . In volle vaart stormt hij over het marktplein tot in een zijstraatje , waar hij uitkomt aan de achterkant van de afspanning "De Klok", waar Fried reeds op hen wacht . . .
Lieven wordt uit de zak geholpen . . .
Dat was flink werk , jongens ! Ben je zeker dat ze niet volgen ?
Ja ! Absoluut ! Ze zullen wel razend zijn !
Onze vrienden nemen afscheid van de jongen . Langs achter gaan ze de herberg binnen waar Van Gansen moet zijn .
Hé , kijk eens , Lieven , wie daar is !
9.

Tussen de Boeren die zich in het vertrek bevinden is ook Fried's vader. Hij ziet met lede ogen Lieven binnenkomen. Hij wil hem aanspreken doch ...
...op dit ogenblik komt Van Gansen binnen en spreekt hen toe ...
En toch betrouw ik die snuiter niet. Hij heeft kwade bedoelingen!
Op dat ogenblik ...
Een vrijwilliger om de Fransen aan de tand te voelen. Het beste is onder 'n vermomming.
Ik wil gaan, mijnheer!
En ik zal hem vergezellen !
Verduiveld! Nu smoest Fried met die kerel ook!
Mijnheer Van Gansen, die knaap is mijn zoon. Hij is toch nog veel te jong om mee te gaan!
Vader, ik wil mee !... Lieven is mijn vriend, ik wens bij hem te blijven !
Waarom zouden ze niet gaan, zeger ? Ze vallen minder op dan oudere mensen !...
Als de twee vertrokken zijn ...
Zo 't een spion is zal de kleine het spoedig ontdekken. Hij is pienter genoeg !
Lieven verzamelt een groepje jongens die samen met hen rond de Franse legerplaatsen en kantonnementen zwerven, als muzikanten vermomd. Lieven speelt op de vedel en Fried op de fluit ... Ze hebben zelfs de Carmagnole, een Franse volksdans, geleerd ...
Ondertussen geven de andere jongens hun oren en ogen goed de kost ...
Plots komt een gendarm in volle draf aangereden ...
LEKAK
10.

Commandant, bevelen van 't hoofdkwartier !
Deze leest het bericht dat de gendarm hem geeft.
Haha, generaal Chabert komt in de stad! Goed, ik zal instructies geven . . .
Hola, Chabert hier, die komt zeker niet alleen, dat staat vast !
Hij stelt Fried op de hoogte . . . Lieven zal Van Gansen verwittigen, dat deze op zijn hoede zij . . .
Op weg, ziet Lieven plots Scevola opdagen . . . Hij kan zich verstoppen . . .
Hemel, die bullebak ook hier !
Hij geraakt terug tot bij Fried en vertelt hem wat hij zag . . .
Wij moeten oppassen dat hij mij niet ziet, anders is alles om zeep!
Op dat ogenblik bemerken ze weer Scevola die naar de commandant gaat.
Wel, hoe komt die zo gauw hier en wat doet hij daar ?
Even later komt de Sansculot terug buiten met papieren in de hand . . .
Dat zijn zeker wel bevelen . . . Luister, Fried !
Daarop loopt Fried Scevola achterna . . .
Hé, Brigadier! Ken je die knaap die je zo beetnam met dobbelen ?
Hé ?.. Ja !... Zeg, hoe weet je dat ?
!
Dat heeft weinig belang! Ik ken een middel om hem in je handen te spelen !
11

Laat ons 'n eindje voortgaan, dan kan ik je mijn plan uitleggen !
Wacht maar tot ik hem te pakken krijg!
Fried stapt vooron gevolgd door de Sansculot , die geen argwaan heeft . . .
Plots versperren gemaskerde kerels hen de weg . . .
Sta of we laten je naar onze pijpen dansen !
Wel parbleu, wat heeft dat te betekenen ? Ik zal...
Jij zal niks anders dan gehoorzamen !
De Fransman maakt een verdachte beweging en op dit ogenblik treft hem een dorsvlegel op het hoofd . Hij valt bewusteloos neer...
Fried , die van de ganse comedie op de hoogte is , grijpt vlug de bevelen uit Scevola's tas...
Dat is interessant! Daar zal Lieven wel genoeg aan hebben !
De jongens trekken. Scevola blijft, als een worst gebonden, langs de weg achter . . .
In de schuur bij pastoor Houtten worden de bevelen besproken en overlegt men wat dient gedaan . . .
Ha! Ze zullen de artillerie rond de stad samentrekken !...We zullen hen 'ns leren dansen !
We moeten hen die stukken afhandig maken ! Dat belooft een massa werk ... Luister, ik heb een plan . . .
LERAK

Lieven geeft de jongens bevel goed hun ogen de kost te geven en trachten te weten te komen waar de kanonnen zich juist bevinden . . .
Op een avond wordt er bij pastoor Houtten op de deur gebonsd . . .
Voorzichtig , dat kunnen de Fransen zijn !
Voor Outer . . .
. . . en Heerd !. . . Lieven , doe vlug open ! Ik heb nieuws !
Het is één der spionnen , door Lieven uitgezonden . . .
We hebben een kruit - kamer ontdekt , niet ver hier vandaan . In de hoeve van Maarten Penninck , de overloper .
Dat is een echt buitenkansje ! Hoeveel wachten zijn er ?
Dat is niet te riskeren , want ze wordt sterk bewaakt . Minstens een dozijn soldaten staan er op wacht !
O , dat geeft niets , ik weet er wel raad voor !
Voorzichtig , Lieven , wees niet roekeloos !
's Nachts sluipt een troep , gewapend met graafmate - riaal , in de richting van Penninck's hoeve .
13
Een gang wordt gegraven en na verscheidene nachten worden de wachten verschalkt zij weten en horen niets en de jongens kunnen de bodem in het midden van de kruitkamer weg - graven . En zo wordt het ganse magazijn leeggehaald .
LERAM

De Fransen ontdekken te laat de poets die hen gebakken werd. Met instemming van Van Gansen trekken de Boeren zich samen rond de kantonnementen der artillerie. Lieven zal hen aanvoeren. Van overal komen de Boeren zich rond de stad legeren. De wachten aan de poorten werden reeds onschadelijk gemaakt. Ondertussen zal Lieven trachten de artillerie buit te maken, door zijn jongens geholpen.

Het plan bestaat hierin dat de Boeren twee stadspoorten zullen aanvallen en dit op klokslag twaalf uur. Terzelfdertijd zal de artillerie, door Lieven buitgemaakt, de stad beschieten.
Ten einde de situatie te verkennen, sluipt onze vriend alleen de stad binnen. Alles gaat goed maar als Lieven wil terugkeren, springt er plots een dreigende gestalte op hem toe . . .

Voor de stadspoorten bereiden de Boeren zich voor . De gevechtsgroep die de artillerie moet kapen , wacht ongeduldig op Lieven . . .

Zeger , die ook bij hen is , vertrouwt het spel niet wegens het lange wegblijven van Lieven .

Nog steeds ducht hij verraad van die kant...

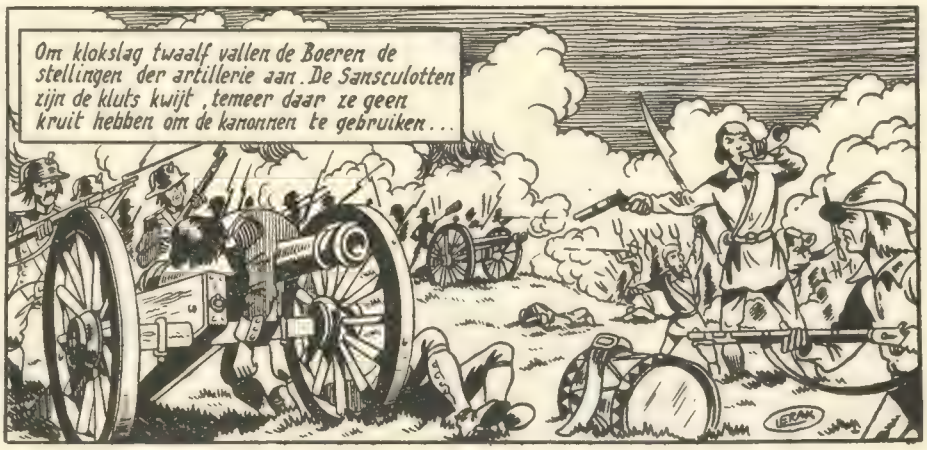
Om klokslag twaalf vallen de Boeren de stellingen der artillerie aan . De Sansculotten zijn de kluts kwijt , temeer daar ze geen kruit hebben om de kanonnen te gebruiken...
IERAK

Een hardnekkige strijd woedt voor de stads-poorten. De Sansculotten zijn niet van plan zich door de Boeren te laten overdonderen, en trachten de aanval af te slaan . . .

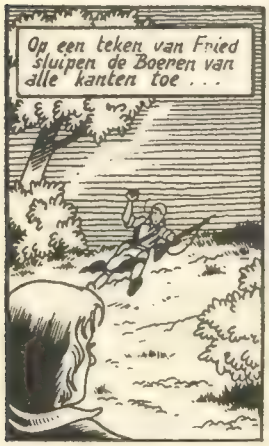

In een ommezien zijn de stukken in stelling gebracht en voor de Fransen van hun verbazing bekomen zijn worden ze terug gedreven door de Boeren tot voorbij hun artillerie zonder dat ze zelfs een vinger kunnen uitsteken om ze te heroveren .

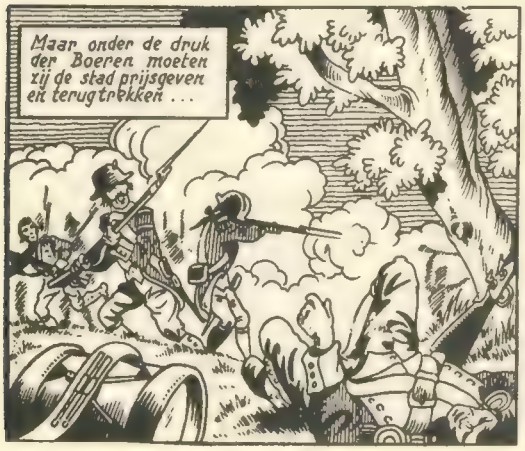

De overwinning der Boeren is zeker en ze bezetten de stad. Door pastoor Houtten wordt een mis in de open lucht opgedragen en de bevolking viert de bevrijding met vlaaien en volksdansen . . .

AANRADERS

AANRADERS

ROBERT & BERTRAND : ALBUM 11 :
DE GROENE DRAAK.

Goochelaar Laguerre is een zonderlinge maar populaire straatfiguur in de havenstad Antwerpen, een type zoals men enkel in de tweede helft van de 19e eeuw kan ontmoeten, het sympathieke tijdperk waarin zich de meeste avonturen van R & B afspelen. Laguerre heeft connecties met kerels uit de onderwereld, maar is een " mouchard ", een aanbrenger en medewerker van de politie. Hij zou deze op de hoogte houden van de activiteiten van de bende van "De Groene Draak ", die een partij opium het land willen binnen smokkelen. Maar tot ons aller vreugde zal deze drughistorie niet zo eenvoudig worden opgelost en slechts met de hulp van R & B en de niet afhoudende Agent nr. 17 zullen de schuldigen worden ontmaskerd. Dit album van W. Vandersteen is zeker de moeite waard om te lezen. De tijdskenmerken worden er goed in weergegeven en W. Vandersteen heeft ook niet geaarzeld om de echt bestaande figuur Laguerre in 't verhaal te betrekken. Toch zouden wij hier nog even willen benadrukken dat het hoogstaande niveau van albums als "De Levende Brug " en o.a. ook dit album, moeilijk zal kunnen gehandhaafd blijven, gelet op het hoge publicatieritme (2 stroken per dag) in de krant. Aan dat ritme immers kan deze reeks niet voldoende verzorgd worden en zal ze tot een aantal stereotiepen vervallen (reeds merkbaar in verscheidene verhalen) die de serie alleen maar hopeloos verzwakken. Waarom kan de publicatie niet beperkt worden tot 1 blad per week ? Bovendien zou dan de bladcompositie die nu aan de twee stroken (½ blz.) per dag is gebonden, veel gevarieerder kunnen worden. Waarom toch moeten in Vlaanderen de commerciële belangen van een strip ALTIJD de bovenhand halen ?

Wat heeft het dan nog voor zin dat wij onze (onbezoldigde) energie blijven steken in een blad als deze Stripgids ten bate van de strip in het algemeen, maar vooral ten bate van de Vlaamse strip in het bijzonder, wanneer de "artisticiteit " überhaupt NOOIT de belangrijkste rol kan spelen ? Robert & Bertrand is de belangrijkste stripcreatie van het afgelopen decennia in Vlaanderen. Hou ze a.u.b. in ere !

J.S.

YOKO TSUNO door Roger Leloup. Album 5: Seinen voor de eeuwigheid.

Ook al is dit niet het beste album uit de Yoko Tsuno-reeks, toch is het nog groots gen oeg om 'aangeraden' te worden. Zowel het tekenwerk als het scenario beantwoorden aan de eisen die men aan een hoogstaande strip kan stellen. (geef wel de voorkeur aan de oorspronkelijke franse tekst).
Het ruimtecommunicatiecentrum te Hallebeek bezit een reusachtige Hoornantenne, het zgn. Reuze-oor van Hallebeek, dat opgevangen signalen een miljoen miljard maal kan versterken. Zij ontvangen een spookboodschap van een Engels vliegtuig dat in 1933 verdween met belangrijke documenten van de Britse Geheime Dienst aan boord. Het vliegtuig blijkt in een krater gelegen in het gebergte bij het drielandenpunt China, Rusland en Afghanistan, te zijn terecht gekomen. De parel uit het Verre Oosten aanvaardt de moeilijke opdracht de papieren terug te halen. In de krater zelf, die Yoko slechts moeizaam kan bereiken, wachten haar en ook de lezers van het album bovendien nog enkele vreemde verassingen.
Roger Leloup, die vroeger bij Studio Hergé heeft gewerkt en er o.a. de vele knappe achtergronden voor J. Martin's "Alex " heeft getekend, ging anno 1970 voor Robbedoes werken en schiep er de heldin Yoko Tsuno. De vijf reeds verschenen albums bewijzen het opmerkelijke talent van deze tekenaar die meteen ook al de vruchten van zijn arbeid voor zich alleen kan plukken. Vooral in de andere reeds verschenen albums verwerkte Leloup vele fantastische science-fiction-elementen en thans wordt hij als een van de beste SF-striptekenaars genoemd. Leloup is een nauwgezet auteur die niet alleen zijn tekeningen tot in de details uiterst zorgvuldig verwezenlijkt, maar ook allerhande technische en electronische snufjes in zijn scenario's verwerkt. Zo worden we in dit album o.a. met een infrarode bril en een vliegsimulator geconfronteerd. Leloup documenteert zich uiterst zorgzaam en het zou me niet verwonderen dat mensen die in de omgeving van het ruimtecentrum te Hallebeek wonen bepaalde getekende landschappen zouden herkennen. Een dubbele aanbeveling dus voor Yoko Tsuno en Roger Leloup. En dan te bedenken dat dit niet eens het beste album is.

J. Smet.

De Weg van de Wraak - Hans Kresse - uitg. Casterman.

Alweer het vijfde album van deze indianenreeks. We hebben er wel lang op moeten wachten, maar het is dan ook een erg goed album. Het verhaal gaat over een jonge Faraon die wraak koestert tegen hoofdman Chaka, die per ongeluk zijn broeder doodde. Hij probeert zijn broeder te wreken en richt hierbij veel onheil aan. Na de nodige vechtpartijen loopt alles nog relatief goed af. Er worden weer enige staaltjes knap inkleurwerk vertoond en over de tekeningen hoef ik natuurlijk niets te zeggen. Alleen jammer dat er nog steeds geen geschreven (met de hand) letters worden gebruikt in de balloons. Prijs *f* 4,50. Aanrader. Wel aandachtig lezen hoor !

P.v.d.L.

Hé, is die ZONNEBLOEM soms.... Heu.... Nee?

In Stripschrift 65 van april 1974 verscheen van de hand van Har Brok 'Van Jansen tot Janssens' als deel twee uit de serie 'Nader tot Kuifje'. Ondanks alle inconsequenties van Kuifje-vertaler Van de Weijer bij de vertaling van "Dupont & Dupond " eindigt Brok zijn artikel toch met een compliment aan diens adres. Dit omdat hij vindt dat die vergissingen voor een extra komische noot zorgen.
In het geval van onze besnorde detectieven is dat dan misschien wel zo. Maar in andere situaties blijken de activiteiten van de vertaler toch niet altijd zo'n succes. Neem nou professor Zonnebloem. Vanaf zijn entree in 'De Schat van Scharlaken Rackham' is het duidelijk dat hij tamelijk

doof is. Rudolf Geel :"Zonnebloem levert weliswaar prestaties die genoemd mogen worden, maar zijn contacten met de wereld worden gestoord door zijn doofheid, hetgeen vanzelf tot dolle (verbale) situaties aanleiding geeft." 1).
En om dat laatste gaat het me nu juist.
Over zijn vermeende doofheid zegt Trifonius Zonnebloem zelf : " ... dat ben ik niet. Alleen aan een kant een beetje hardhorend." 2).
Maar uit de nederlandse albums krijg je vaak een heel ander idee. Neem nou de dialoog tussen kapitein Haddock en Zonnebloem aan boord van de Sirius, als Kuifje net is afgedaald op zoek naar de schat van Scharlaken Rackham. Zonnebloem : " Zeg eens, kapitein, ik begrijp er niets van... vermits de Eenhoorn hier niet ligt, waarom is Kuifje naar beneden gegaan ?..." Haddock : "Hij is madeliefjes gaan plukken !..." Zonnebloem : "Een roeiboot ? ... Waar is die roeiboot ?..." 3). Een volstrekt onbegrijpelijke reactie. Tenzij... In de franse en dus oorspronkelijke versie staat er dit : "Dites-moi, capitaine, je ne comprends pas. Puisque la Licorne ne se trouve pas ici, pourquoi Tintin est-il descendu ? " Haddock : " Il est allé cueillir des paquerettes !..." Zonnebloem :"Une barquette ? Où est-elle, cette barquette ?..."
En dan is de zaak duidelijk : i.p.v. paquerettes verstaat hij barquette, en dat is niet zo gek als je hardhorend bent. Maar het resultaat bij letterlijke vertaling is onbegrijpelijk geworden. Toch is het niet onmogelijk om het correct te vertalen. De engelse vertaler heeft er in "The treasure of Scarlet Rackham" dit van gemaakt : "Excuse me, captain, but I don't understand ... since the Unicorn is not here, why has Tintin gone down ? " "He's picking daisies below !" "Having a row ? But I don't see a boat !"
Dus row i.p.v. below, heel begrijpelijk. Niet ten onrechte kwalificeert Hergé de engelse vertaling als excellent. 4).
Er zijn meer voorbeelden, veel meer.
Als Zonnebloem in ' De juwelen van Bianca Castafiore ' op het punt staat naar het buitenland te vertrekken, vertelt de kapitein hem :" Ik zeg je dat de smaragd van Bianca Castafiore is terug gevonden .. sma-ragd. SMARAGD !" waarop Zonnebloem antwoordt: "Smokkelwaar ? O nee, dat nooit ! Uit principe geef ik altijd alles aan bij de douane ! Nu tot kijk ! " 5).
In het frans gaat het zo :" Je vous dis que l'émeraude de la Castafiore est retrouvée! L'é-me-rau-de ! L'EMERAUDE !"
"En fraude ?... Oh ! non, jamais ! ... Chez moi, c'est un principe : je déclare toujours tout à la douane ! Au revoir !"
En ja, je kunt fraude i.p.v. émeraude verstaan, maar smokkelwaar i.p.v. smaragd ?
Nog een sterk voorbeeld in 'De Zonnetempel '. Haddock staat zich bij een pomp vol te drinken om een lama zijn verdiende loon te geven, terwijl de professor met Kuifje toe staat te kijken. Kuifje : "Water ? Drinkt de kapitein water ?... Nu snap ik

'r niets meer van !" en Zonnebloem : "Wijn ?... Meent U ?..." 6).
Oorspronkelijk stond er "De l'eau ?... Le capitaine boit de l'eau, à présent ? .. Je n'y comprends plus rien !" " Du vin ?.. Vous Croyez ?..." Vin i.p.v. rien is begrijpelijk, maar wijn i.p.v. van is onzinnig.

Je vous dis que l'émeraude de la Castafiore est retrouvée!... L'é-me-rau-de! L'ÉMERAUDE!
En fraude?...Oh! non, jamais! ...Chez moi, c'est un principe: je déclare toujours tout à la douane!...Au revoir!
Ik zeg je dat de smaragd van Bianca Castafiore is teruggevonden...Sma-ragd! SMARAGD!
Smokkelwaar? O nee, dat nooit! Uit principe geef ik altijd alles aan bij de douane! Nu, tot kijk!

Of: Professor Zonnebloem heeft niet alleen last van hardhorendheid, maar ook van een vertaler

Nu is het niet zo, dat dit soort fouten constant wordt gemaakt. Soms levert een letterlijke vertaling precies het goede resultaat op. Zoals in 'De juwelen van Bianca Castafiore', waarin journalisten – in de franse versie – tegen Zonnebloem zeggen : " Bonjour professeur ! ... Permettez-nous de nous présenter : Jean-Loup de la Batellerie en Walter Rizotto de "Paris-Flash"... Voici notre carte ." Waarop de professor antwoordt : "De la tarte ?!? " Dat wordt in het nederlands natuurlijk gewoon : "Dag professor, mogen we ons even voorstellen : Jan Kalebas en Piet Salie van "Wereld-nonsens". Hier hebt u ons kaartje". "Een taartje ".7) Er zijn ook gevallen, waarin vertaler Van

de Weijer de zaak zo omzet, dat er ook in het nederlands sprake is van hardhorendheid. Neem de dialoog tussen Zonnebloem en Kuifje in 'De Zonnetempel', als ze op de brandstapel staan. Kuifje : "Juist, Inca's, dát hebt u goed geraden..." waarop Zonnebloem zegt :"O! ja, ze hebben prachtige gewaden..." 8). Een prima vertaling van "Précisément, des Incas, vous l'avez deviné.." "Ah! oui, admirablement grimés..." Of in "De schat van Scharlaken Rackham ", waar de kapitein tegen Zonnebloem zegt : "Ach! Mijnheer Zonnebloem we zijn U veel verschuldigd !..." en Zonnebloem vraagt :"Wie wordt gehuldigd ?" 9). Dat was oorspronkelijk "Ah! Monsieur Tournesol, nous vous devons une fière chandelle!..." "Quelle rondelle ?"

Er zijn tien albums waar professor Zonnebloem in optreedt. Ik heb een tijdje rond gelopen met het plan om van alle tien de nederlandse vertaling wat deze gevallen betreft te vergelijken met het origineel. Nu zijn de twee albums over de maanreis van weinig belang, omdat Zonnebloem daarin een spreekhoorn of een gehoorapparaat gebruikt. Van de acht overige albums heb ik er drie met hun origineel vergeleken : De schat van Scharlaken Rackham, De Zonnetempel en De juwelen van Bianca Castafiore, albums uit 1944, 1949 en 1963. Daarin houdt het aantal "goede" vertalingen ongeveer gelijke tred met het aantal " slechte " vertalingen. Er is, ook gezien de tijd die tussen het verschijnen van bovengenoemde albums ligt, weinig reden om aan te nemen dat dat in de andere albums niet ook het geval is.

Een feit is dus, dat door die gebrekkige vertaling professor Zonnebloem tekort wordt gedaan : in plaats van een hardhorende professor krijgt de nederlandse lezer een soort dwaas voorgeschoteld, die soms de grootst mogelijke onzin uitkraamt. Hergé zelf wekt een enkele maal ook die suggestie. In 'De juwelen van Bianca Castafiore' laat hij Jansen op pagina 47 zeggen : "Hé, is die Zonnebloem soms.. Heu..Nee ? (...) " ,waarbij de detective op zijn voorhoofd wijst. Toch blijft de totaalindruk ongewijzigd : in de nederlandse Kuifje-albums wordt professor Zonnebloem zeer ten onrechte als een dwaas ten tonele gevoerd. Dat is het resultaat van de onzorgvuldige vertaling van Van de Weijer, Kuifjes vertaler en importeur. Die verdient wat mij betreft dan ook niet de lof die Har Brok hem toezwaait (zie het begin van dit artikel), integendeel.

Ernst Pommerel.

1) Rudolf Geel en R. H. Fuchs, Schijnhelden en nepschurken (beschouwingen over het beeldverhaal), Amsterdam 1973, blz. 78.
2) Raket naar de maan, blz. 8.
3) De schat van Scharlaken Rackham, bl. 41.
4) William Rothuizen en Peter Schöder, Kuifje en Hergé, in Haagse Post van 31 maart 1973, blz. 45.
5) De juwelen van Bianca Castafiore, blz. 61.
6) De Zonnetempel, blz. 62.
7) De juwelen van Bianca Castafiore, blz. 23.
8) De Zonnetempel, blz. 57.
9) De schat van Scharlaken Rackham, blz. 50.

STRIP SPETTERS

Beste vrienden. Voor ik het vergeet, allemaal een gelukkig nieuwjaar. De beste wensen voor 1976. En vergeet niet een paar Stripgidsen in de soldatentas te stoppen wanneer je opgeroepen wordt.
Het 5e nummer met die atoomtekeningen van Basil Wolverton bijvoorbeeld mag je dan niet missen, want dan kan je pas goed zien hoe dicht hij de werkelijkheid heeft benaderd. En vergeet zeker het vorige nummer niet, dat weer heel wat mensen verstomd heeft doen staan. 48 bladzijden plus omslag voor een spotprijsje : wie had het gedacht ? Koop dat nummer snel, nu het nog kan ! En neem een abonnement voor het hele jaar, want met de CISO-Stripgids weet je nooit hoe dik ie kan worden.
Wat zeg je ?... Ja, ja, nieuwsberichtjes heb ik ook ! Eens zien waarmee we het best kunnen beginnen.
HARVEY KURTZMANN in Charlie nr. 80 van september 1975 ? Nee ! EVERT GERADTS in hetzelfde nummer ? Ook niet. DONALD DUCK 40 jaar ? Zeker niet, want daar hebben de anderen het al wel over gehad. " KUIFJE en de Picaros " in Kuifje of "Tintin et les Picaros " in Tintin vanaf 16-9-1975 ? Beurk ! Je weet overigens toch wel dat je beter de franse versie van de Kuifjes kan lezen, nietwaar ? Ook al zijn de avonturen van Kuifje door Hergé nog goed vertaald in vergelijking met de andere strips in datzelfde weekblad. Hergé is trouwens nu met Kuifje wel in zo'n stadium gekomen dat ie er best mee kan ophouden. Kan jij nog lachen met die zelfde grappen ? Ik niet ! Ken je overigens het verschil tussen een baby en een baby-jasje ? Wel, een babyjasje wordt gemaakt met twee priemen en één bol... Was jij ook op de STRIPDAG in Dordrecht in september ll. ? Die dag was mede georganiseerd door Dupuis. En raad eens wie de diverse prijzen kreeg ? Ja, Dupuis-DupuisDupuis !
Ga je af en toe eens naar de cinema ? En heb je de TEKENFILM "Tarzoon, shame of the jungle " al gezien ? Is ie goed ? Men noemt hem de eerste volwaardige Belgische tekenfilm. Picha zorgde voor de tekeningen en werkte het scenario met Pierre Bartier uit. Boris Szulzinger is de producer. Het is ook een Belg. De zoon van Johnny Weismuller leende zijn stem voor de Amerikaanse versie. Joediliehoeoeoeoeoe !!! Me Tarzan, you Jane !
"Belvision " is ook bezig aan een nieuwe tekenfilm waarin de helden van Peyo Johan en Pirrewiet de voornaamste rol spelen.
Een prachtige, niet te missen tekenfilm is "Belladonna" gebaseerd op het boek " La Sorcière " van Michelet. De Japanners zouden voor dit poëtisch oeuvre speciale technieken hebben gebruikt.
De franse tekenaar GOTLIB wil zijn vieze tekeningen niet meer in l'Echo des Savanes publiceren. Hij heeft nu een ander blad : Fluide Glacial. Het eerste nummer bevat een knappe satire op Barbarella nl. Barbaralice, door Gotlib himself. Op de W. C. lezen ! Ook goed voor de W. C. maar dan om door te spoelen, is het 19e nummer van TANTE LENY PRESENTEERT. Zij presenteren daar 4 moderne 'eight-pagers wel smerig, maar zonder ook maar een bestaande stripfiguur in de pan te hakken. Bangerikken ! Ga maar eens in de leer bij " THE SPIRIT ", een man die alles durft en die nog steeds heel spannende en knap getekende avonturen beleeft in het Warren-Magazine van die naam. Bij dezelfde uitgever is Creepy een iets beter koopje dan Eery of Vampirella. Het nr. 73 van CREEPY bevatte uitsluitend SF-verhalen en het nr. 74 bevatte uitsluitend tekenwerk van ene Reed Crandall, een uitstekend tekenaar met een heel eigen stijl waarmee hij een heel aparte horror-sfeer weet te geven.

Nu ja, jullie zullen zo gauw niet bang zijn ! Met het vervoer hebben we in de strip-spetters geen problemen en het ene moment zitten we in Amerika, het andere weer thuis. Het verhaal "De kip, de keizer en de tsaar " door GOMMAAR TIMMERMANS geschreven en getekend, heeft een prijs gekregen. De prijs 1974 voor het verdienstelijke kinderboek uitgereikt door de Bestendige deputatie van de provinciale raad van Antwerpen. Oef ! "De kip..enz." is eigenlijk een strip-verhaal (zie nummer 16 van CISO waarin wij het werk van deze tekenaar hebben belicht). En de bibliothecaris van bij ons wil nog steeds geen strips in zijn bibliotheek hebben.
Dames en heren, nu volgt er wat WILLY VANDERSTEEN NIEUWS. "Suske en Wiske zijn geboren in de puinhopen na een bombardement " is de titel van een artikeltje in Story nr. 34 van 17 okt. 1975. (ik hoop maar dat ze achteraf goed gewassen zijn !) Willy vertelt er ook die mop van toen ie op zoek ging naar het huis van Pieter Brueghel... Echt gebeurd ! De schilder woonde er niet meer, zei een madam, omdat ze er een frituur van gemaakt hadden. Hahaha ! In hetzelfde nummer van Story ziet men ook al een brief van een lezer die het artikel over W. Vandersteen zo geweldig vond ! Zo ken je meteen ook het Story-gehalte. De eerste Suske & Wiske poppenfilm kwam 6 okt. 1975 op de beeldbuis, zender nederland 2. "De vliegende klomp " is een Suske & Wiske verhaal uitgegeven door de Standaard in samenwerking met de Provinciale V.V.V. Noord Brabant. De helden maken een toeristische tocht door de provincie à la "Rammelende Rally ". Nou breekt mijn klomp ! We gaan verder met het Belgische stripnieuws. Het eerste nummer van "DE KRANT ", een nieuwe krant in België verscheen op 1 okt. 1975. De belangrijkste strip die erin verschijnt is wel Sammy door Berck en Cauvin. De strip verschijnt er uiteraard in zwart-wit en op een vrij groot formaat. Zo kunnen we goed zien hoe goed Berck wel tekenen kan. Die man staat op het programma voor een volgend nummer van de Stripgids. Het weekblad KNACK publiceert om de maand een boekenparade, waarbij ook een afdeling strips en jeugdboeken. "Beminde Barabas " van W. Vandersteen staat er op de eerste plaats voor de maand oktober. Na Suske & Wiske volgen dan op de tweede en derde plaats Asterix en Jommeke. Nero van Marc Sleen staat er niet bij. CISO ook (nog) niet. "Le WESTERN dans la Bande Dessinée" (70 blz.) werd uitgegeven te 1160 Brussel, Maison des jeunes d'Auderghem. 1974.

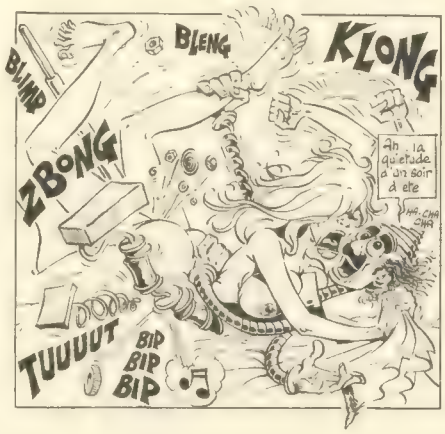

GOLEM FOU VOUS AVEZ DU STYLE
OH MADAME EST TROP BONNE JE DONNAIS MES DÉFAUTS ME2 ELAN2 SOUFFRENT D'UN GUITARD À L'ALLUMAGE...
FAUT AUSS QUE JE PENSE À CHANGER MES VIS PLATINES

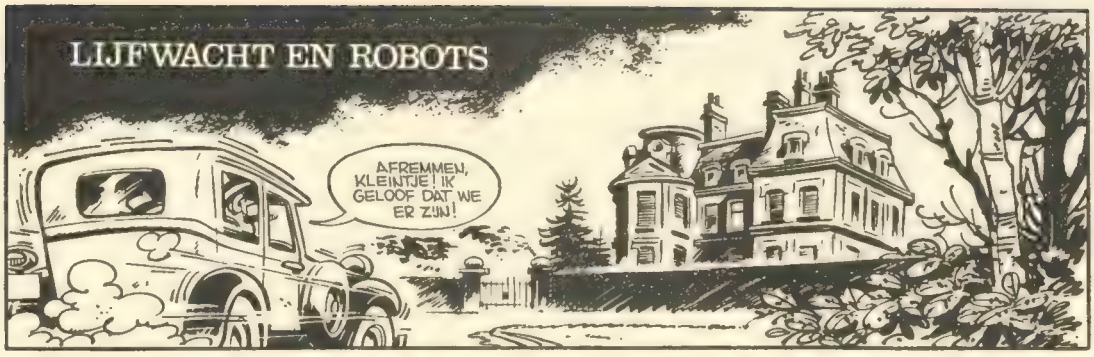

VAUGHN BODE is dood. Dat weet zo stilaan iedereen. Diverse publicaties hebben thans hun aandacht aan hem besteed. Zowel in Amerika als in Frankrijk.

.Wij willen wel even de aandacht van onze lezers vestigen op het feit dat wij (ondergetekende) in de voorloper van de Ciso Stripgids nl. in Ciso-magazine nr. 4/5 al een uitvoerig en naar sommigen beweren heel degelijk artikel aan deze tekenaar hebben besteed en dat wij daardoor al deze "ontdekkers" toch maar net een tweetal jaartjes zijn voorgebleven. Zo wil ik (ondergetekende) ook nog de aandacht vest i gen op het feit dat het artikel over de BIZARRE STRIPS dat in het 3e nummer van de Stripgids is verschenen, ook de uitgave van dat fameuse boek "Sweet Gwendoline " met een paar maanden is voorafgegaan. Het is maar dat u het weet !

CISO is de anderen altijd net iets te vlug af. NEEM DAAROM EEN ABONNEMENT.

Nieuwsnieuwsnieuws ! RAN TAN PLAN nr. 33 is een Spécial Jijé. (Avenue Van Volxem 435, 1060 Brussel). Het is heel, heel goed. Ander Rantanplan-nieuws is de uitgave van het 5e, 6e en 7e album in de reeks "Dessinateurs de notre temps. Archives ". Het betreft 'Jugurtha' door Laymille en Hermann (2 dln.) en "Les Mameluks de Bonaparte " door J. Laudy. Per stuk 235,- fr. ± 16 gulden. Op het programma staan voor nr. 8 : Cori le moussaillon door Bob de Moor en nr. 9 : Radia, la planète aux mille secrets door Poivet-Lecureux. Dat is SF van " Les Pioniers de l'Espérance" geloof ik.

La revue international de la BD, PHENIX genaamd is weer opnieuw van start gegaan. Nr. 42 is vrijwel geheel aan Neal Adams besteed. Met het artikel van Numa Sadoul over "L'Age d'or de la BD belge " erbij is 25,- franse franks toch nog te duur. De Editions Serg hebben ook reeds twee delen uitgebracht van de "Encyclopédie mondial de la BD ". Al de fouten bij de publicatie in Tintin hebben ze laten staan. Niet kopen dus, want het dient toch maar om de beurzen te spekken van mensen die het niet verdienen. Heeft u er een idee van hoeveel wij met de uitgave van de Stripgids verdienen ? Raad eens ? Idem voor de uitgaven die de REAL FREE PRESS te Amsterdam (Oude Nieuwstraat 10) op de markt brengt : echte idealisten zijn dat.

Wie er zoal achter de RFP zit en wat hun ideeën zoal zijn kan je vernemen in het dubbelnummer 4/5 van INKT (Palamedesstraat 55, Haarlem). Dat is een uitstekend nummer geworden met misschien een iets te drukke lay-out, maar voor de rest een streling voor het oog en hersens, want je kan er heel wat leren over C. Barks, K. Deitch enz. enz. De RFP bracht naast het 4e deel van Krazy Kat nog "Red Blades of Black Cathay " waarin het oorspronkelijk verhaal van R. E. Howard door een zekere El Gringo of E. A. Fisher werd getekend.

Het is wel een Hollander. Joost Swarte, Willem, Piet Wijn, Ercola en Trina Robbins vind je terug in "Wipe Out comics " nr. 1. Daardoor zullen dus weer enkele mensen van bij ons beter bekend geraken in de U. S. of A. en blijft de RFP trouw aan haar opzet.

INFO (Boerhaavelaan 88, Utrecht) bracht ook weer een aantal uitstekende titels op de markt. Naast de reeds aangekondigde "Morgen nr. 6." met diverse korte SF-verhalen van o. a. J. C. Raasveld, E. C. Bertin, M. v. Loggum, B. v. Laerhoven... en de uitgave van A. E. van Vogt's "De laatste vesting " (Recruiting Station) kwamen er twee supplementen met strips op de markt.

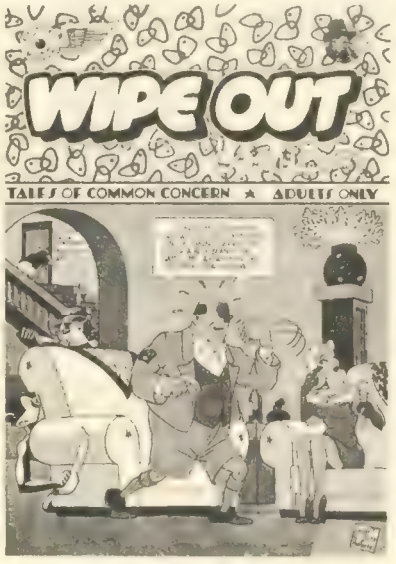

Eerst enkele Tom Wels-boekjes door B. Abas en dan de schitterende Cliff Rendall door Bert Bus. Zielschot en konsorten verdienen een applaus. Uit de archieven van HERGE. De avonturen van Totor en de originele versie van Kuifje in de Sovjet Unie (1929) is ook uit bij Casterman. 1975 dus. 450,- fr. is echter wel duur voor die slechte kwaliteit van tekeningen.

Rob van Eyk, die ook niet zo goed kan tekenen, bewijst dat ie wel goed kan letteren.

In OHEE verschijnen naast de gebruikelijke stripverhalen ook regelmatig verhalen van JOHN FLANDERS. Bij het Mercatorfonds te Antwerpen verscheen pas een uniek boek over de kunstenaar MASEREEL. Voor 2900,- fr. krijgt men 540 knappe illustraties Het scheelde trouwens niet veel of Masereel had ook een plaatsje in de Stripgids bekomen, want sommige van zijn werken zijn nauw verwant met het stripverhaal als zodanig.

Bij Orion te Brugge verscheen Professor Pilasters grote ballonvaart, een prachtig strip-kinderboek door GOMMAAR TIMMERMANS. Dat verhaaltje was reeds eerder in de Patskrant, wekelijks bijvoegsel van de dagbladen van de Standaardgroep, verschenen.

Dat boekje gaat ook een prijs krijgen. Let op mijn woorden !

De aangekondigde Pep-bibliografie is één nummer uitgesteld.

Tot slot nog enkele nieuwtjes medegedeeld door P. v. d. Linde, de nieuwe medewerker aan ons blad.

Van Kuifje en de Picaro's, waarvan de albumuitgave door Casterman in april is voorzien, zullen hoogstwaarschijnlijk ook een paar duizend harde-kaft uitgaven worden gedrukt. Van G. Crepax (zie vorige Stripgids) verscheen Histoire d'O in Parijs, bij J. J. Pauvert en Livre Essor. 89,- gulden. (bij Panda). Een onthullend album, en erg knap. Michel Deligne (Curiosity Magazine) bracht een integrale heruitgave van Robbedoes door Rob-Vel in zwart-wit, voorzien van inleiding, foto's en interview in beide albums.: " 1938 L'age d'or ! La Naissance de Spirou " & " La seconde Guerre Mondiale et toujours ... Spirou ". 39.90 gulden.

Van de in Parijs werkende nederlandse tekenaar Willem verscheen bij de Editions du Square te Parijs weer een nieuw album in de Série bête et méchant : nr. 39 :nl. "La crise illustrée ". "Disneyana - Walt Disney collectibles " is een boek waarin allerhande catalogusinformatie over de Disney-figuren (poppetjes, stickers en boeken inbegrepen) met veel illustraties en foto's. De 380 blz. werden beschreven door Cecil Munsey en uitgebracht bij Hawthorn books inc. te New York. 20 dollar. Of 73,- gulden (bij Panda). Nieuwe albums bij Dargaud : Blueberry (Angel Face) ; Lucky Luke (La Guérisson des Daltons) ; Ravian (L'ambassadeur des Ombres) ('t beste album tot nu toe) ; Tracassin door Chakir (Le grand Jumelage) ; "Urm Le Fou " dl. 2 door Druillet & Jonathan Cartland door Blanc-Dumont en Harle. Bij Hachette verscheen van Norbert et Kari door Godard "Le maitre des abysses ". En van Corto Maltese bij Casterman " La Ballade de la mer salée ", knap zwart-wit werk van H. Pratt. 24,90 gulden.

J. Smet.

DE KARIKATUREN ~ JUNGLE van Marc Sleen

Moeten wij Marc Sleen nog aan onze lezers voorstellen ? Iedereen weet toch dat hij de vader van Nero is, de gekste creatie in de geschiedenis van het beeldverhaal. Het aantal keren dat er mensen met zijn spitsvondigheden hebben gelachen is wel niet meer te tellen. Marc Sleen heeft thans ook al meer dan 100 albums van Nero op zijn actief.

De mensen amuseren is zeker de voornaamste eigenschap van deze strip en Marc Sleen heeft zich dag na dag bijzonder goed van zijn taak gekweten. Iedereen weet welk een gulhartigheid er achter de Nerostrip schuil gaat en met eenzelfde oprechtheid, vrolijkheid en optimisme is de auteur Marc Sleen bezield. Het optimisme in deze strip moet al verschillende zwartkijkers terug op de been hebben geholpen.
Dat Sleen een ware grootmeester is wat het optimisme en de humor betreft, bewijzen de diverse tekenaars in Vlaanderen en elders die humoristische strips à là Marc Sleen maken, en toch, ondanks 't feit dat sommigen ook prima werk leveren, niet het peil van ene Nero bereiken. Sleen steekt ver boven al de anderen uit.

Een humoristische strip zoals Nero heeft heel eigen kenmerken en verschilt uiteraard enorm van de realistische strips. De afwerking van de achtergronden b.v. en het tekenwerk als zodanig zijn ondergeschikt aan het verloop van het verhaal. Alles hoeft ook niet exact aan de realiteit te beantwoorden en wanneer Sleen b.v. een auto tekent hoeft het niet een bestaand merk te zijn. Dit in tegenstelling tot b.v. E.P. Jacobs met Blake en Mortimer, een strip waarin de achtergronden exact tot in het detail worden uitgewerkt. (hetgeen natuurlijk niet wil zeggen dat Marc Sleen daarom een slecht tekenaar zou zijn).
Een ander kenmerk van Nero is dat deze strip vrij nauwgezet de actualiteit volgt en dus inhaakt op de nationale en internationale gebeurtenissen waarvan de lezers elders in de krant droge verslagen kunnen lezen. Strips à là Nero zijn heel erg met de krant verbonden, niet alleen om een soort voorpubliciteit te maken voor de verkoop van de albums, maar ze zijn in sé zuivere krantenstrips en gebonden aan het dagelijks verschijnen in de krant. Aldus zal Marc Sleen b.v. in de loop van een bepaald verhaal soms nog wijzigingen aanbrengen om te kunnen inhaken op de actualiteit.

Dat komt het verloop van het verhaal als zodanig natuurlijk niet ten goede. Dat verhaal is dan ook op zijn beurt noodzakelijk ondergeschikt aan de spitsvondigheden van de auteur en de gedragingen van de personages, waardoor het heel eigen en zo geliefd Marc Sleen-wereldje zonder veel problemen kan opgebouwd worden.

Het dagelijks verschijnen in de krant en dat inhaken op de actualiteit heeft ook voor gevolg dat wanneer deze strips achteraf in album verschijnen zij a.h.w. al wat van hun pluimen hebben verloren. Dat er toch nog enorm veel albums van Nero worden verkocht, bewijst eens te meer het grootmeesterschap van Sleen. Niet iedereen weet echter het Marc Sleen-wereldje te waarderen. En niet alleen omdat ze niet van Nero houden (dat is een kwestie van smaak) maar ook omdat zij menen dat Nero een slechte strip zou zijn, vol

Herken je jezelf niet daarnaast NERO ?

onnauwkeurige tekeningen en met te gekke sprongen in de verhalen. Nero zou geen kunstzinnige reden van bestaan hebben. (Opgepikt uit een dialoog). Deze mensen hebben natuurlijk ongelijk, hebben misschien de strip niet grondig gelezen en houden geen rekening met de heel specifieke kenmerken van dat soort krantenstrips. Dat de Nerostrip ook regelmatig zijn langdradige en vervelende momenten heeft, moet men er maar bijnemen : het dagelijks kopij leveren aan de krant is zoals gezegd, een vereiste voor dit soort strips, maar ook een heel karwei. Het kan per slot van rekening niet alle dagen feest zijn.

Maar waar zou men toch G. Eyskens met de fiets zien tuimelen, Truman zien staan afwassen en W. De Clercq zien staan aanschuiven voor een zakje frites ?

J. Smet.

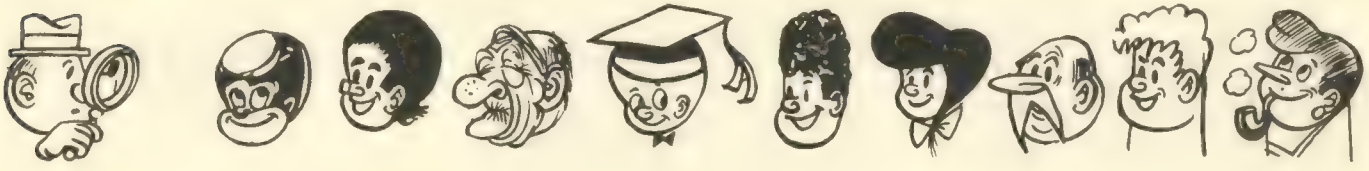

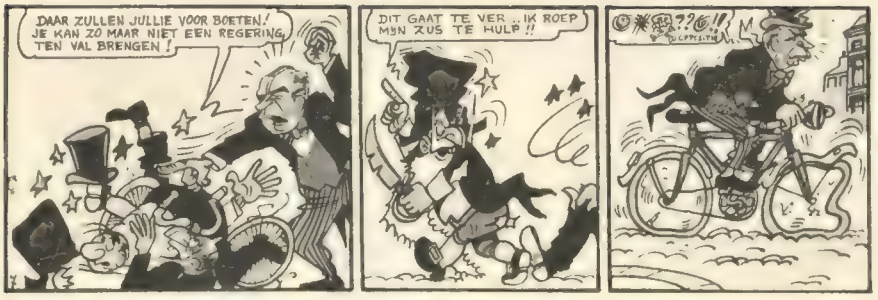

Dolle G. Eyskens in "De Dolle Dinas "

Mevr. Sleen als Dolle Dina.

DOOR DE GEVOERDE PROPAGANDA IS ER DE VOLGENDE DAGEN EEN WARE TOELOOP VAN TOERISTEN...
DOE DAT MASKER AF, WILLY! JE VERRAADT ONS NOG.
WIJ ZIJN TWEE JOURNALISTEN DE KRANT GAF ONS OPDRACHT EEN VERSLAG TE MAKEN OVER HET BEROEMDE SPOOKKASTEEL EN DE JERONIMUS VANDENBOS.
KAS
MOGEN WIJ U FELICITEREN MET HET VERSDELEN VAN DIE SCHILDERIJENROOF? WE HEBBEN EEN KLEIN GESCHENK VAN DE DIRECTEUR VAN ONZE KRANT BIJ ONS DAT HIJ U WILDE GEVEN.

Totentrekker W. Vandersteen in het gelijknamige album.

Van Acker in "Zwarte November ".

VIJF JAAR WAS IK TOEN IK MET MIJN OUDERS NAAR DIT LAND VERHUISDE. TWEE WEKEN LATER WIST IK OP MIJN HOOFD IK BEGON TE HATEN, ALLES! DIT HELE LAND."
EEN OBSESSIE!
IK ZAL ALLES IN DE LUCHT LATEN VLIEGEN! ALLES!
MAAR JE BENT EEN ANARCHIST!
ALLE OPENBARE INSTELLINGEN, ALLE MINISTERIES, DE HELE BEVOLKING, IK ZAL ME WREKEN!

Jef Geeraerts op zijn hoofd gevallen en een hoofdrol in "Zwarte November ".

BEZOEK DE ZOO
CHOO CHOO CHOO! EN 'T IS BON TEGEN DE HOEST, DE VALLING EN DE KOUWE VOET!!
JIJ KAN RUSTIG BIJ ONS BLIJVEN, JAN. JE ZAAK GAAT ER TOCH NIET OP ACHTER UIT!
FRITES

Frites voor W. De Clercq in " De Blauwe Blommebloem ".

W. De Clercq met fez in " Ottoman de 14e ".

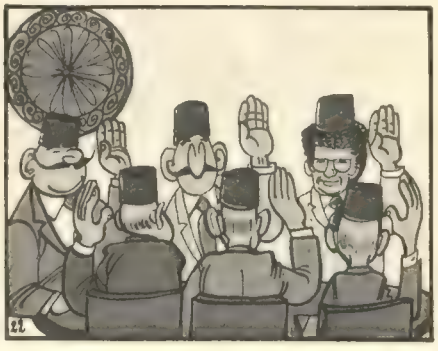

Een hoofdrol voor Baron Marnix Gysen in " Hoed je voor Kastar ".

ZO! WE HEBBEN JE HELE KLEERKAST UITGERAFELD. ALLES OPEN EN STUK GESNEDEN. ER IS NERGENS EEN MICROFILM TE VINDEN.
MAN SPREEK..... WAAR ZIJN ZE!
IK BEN NIET ALLEEN BARON, WAT MIJN EER AL VOLDOENDE GARANDEERT, LET OOK OP MIJN DIPLOMATIEKE ONSCHENDBAARHEID
WE ZULLEN JE ATEN PRATEN WE KENNEN MIDDELTJES GENOEG!

Afwassen geblazen voor Truman in " Het Vredesoffensief van Nero ".

PRESIDENT OF GENE PRESIDENT, GE KRIJGT NERO NIET MEE UIT DINEREN, ALS GE NIET EERST DIE AFWAS VAN ZEVEN WEKEN ER DOOR DRAAIT!
VOTE FOR ME

Stalin of een pleidooi voor de vrede in "Het Vredesoffensief van Nero ".

INDIEN WIJ, DE HEERSERS OVER DEZE WERELD, HIER SAMEN ZIJN, DAN IS HET OM EEN EINDE TE MAKEN AAN EEN ONDULDBAAR FEIT
ZE GAAN DE DOLLAR TOCH WEER NIET DEVALUEREN ZEKER....

Een internationaal gezelschap (Nixon, Mao, Hirohito) in " Iwan, de Verschrikkelijke ".

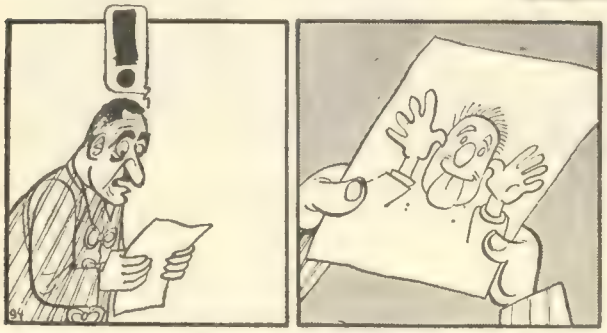

M. Sleen himself in
Het Zeespook
geheim van Matsuoka
- De Groene Patreel -
De Bronnen van Sing-Song-Li.

Natuurlijk Nasser in " Een brief van Nasser ".

SINDS 43 LEEB ICH HIER VERSTOPPT UND WEGGESTOKEN OP DIT ONBEKANTE EILAND. EIN U-BOOT BRACHT ME HIER VERVOLGENS HEEFT DER KAPITEEN SEIN BOOT MIT MAN UND MAUS SINKEN LASSEN, OMDAS HET EEN GROOS AARDIG GEHEIM BLEIBEN ZOU.
118
ICH HABE EINE KLEINE HUT, EIN DIENAAR UND EIN PETROLVUUR
ICH SCHREIB MEIN MEMOIRES UND LEEB VON MEINE HERRINEROENGEN.
VOLGEN SIE MIR NAAR MEINE AMBTSWONUNG BITTE. EILITLER!
EILITLER!

Hitler leefde nog in "Het Knalgele Koffertje".

Zoekplaatje :
Lefèvre & Van Acker.
(De IJzeren Kolonel).

F. Castro in " Het Wonderwolkje ".

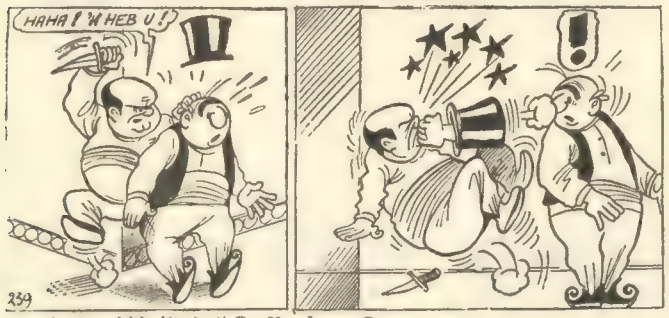

Spaak gewelddadig in " De Hoed van Geeraard de Duivel ".

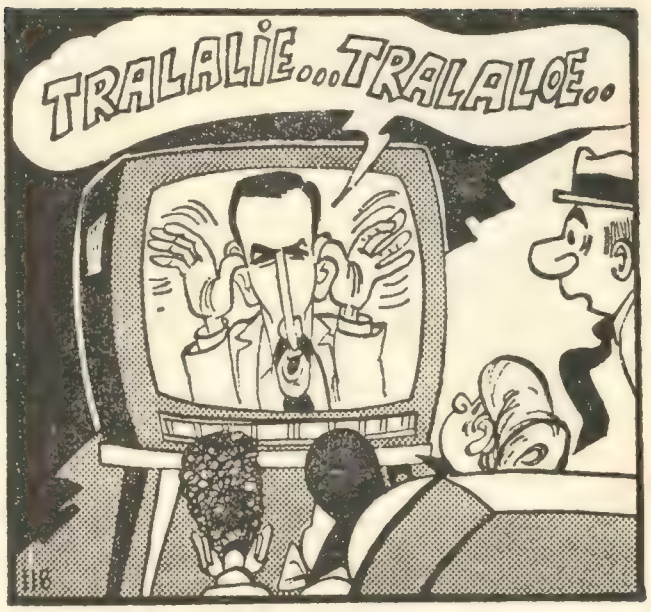

J. Bauwens maakt het bont in "De Kouwe Kwibus ".

800 meter specialist R. Moens. (De Driedubbel Gestreepte).

Mathilleke en Madame Krielemans uit "Schipper naast Mathilde " in " Het Lodderhoofd ".

.... in " De Paarse Puten ".

Kent u Tony Corsary nog ? (Witte Parel).

GALERIJ DER KLASSIEKERS

Na de definitieve opname in deze rubriek van het album van Robert & Bertrand "De Levende Brug " door W. Vandersteen, was het album van Nero "De Hoed van Geeraard de Duivel " door Marc Sleen aan de orde. Nu is het niet zo gemakkelijk om een bepaald Nero-verhaal te selecteren en het dan als het beste te kenmerken. Marc Sleen heeft vele goede albums op zijn actief en b.v. "De zoon van Nero " of " Het Lachvirus " zouden niet misstaan in deze rubriek. Anderzijds is de medewerking van de lezers nu niet bepaald geworden wat wij hadden verwacht en daarom wordt de Galerij der Groten in het vervolg als een soort Aanradersrubriek voor de oudere albums. Dit in tegenstelling tot de gewone Aanradersrubriek, die zich tot de recente nederlandstalige aanbiedingen zou beperken. Hierdoor wordt het mogelijk een te

beperkte keuze uit de weg te gaan. En de lezers kunnen toch nog hun medewerking blijven verlenen. SCHRIJF ONS DAAROM WELKE OUDE ALBUMS U HET BESTE VINDT EN WAAROM.
En waarom zouden wij de drie Nero-albums niet opnemen in deze rubriek ? Zij beantwoorden immers alle drie aan al de eisen die een uitstekende humoristische krantenstrip moet hebben. "Het Lachvirus " kreeg bovendien reeds een RanTanPlan-prijs (Prix St. Michel) 1974 voor het beste humoristisch scenario. Tevens verwijzen we naar onze korte inleiding tot " De caricaturenjungle van Marc Sleen " elders in dit nummer.
"De zoon van Nero " is uniek. Dit album brengt ons niet alleen een zoon die direct kan praten, pijp wil roken, bier lust en geleerder is dan Einstein, maar sluit tevens op een merkwaardige wijze aan bij de petroleumcrisis anno 1974. Het verhaal zelf werd evenwel al in 1960 beëindigd. Adhémar, Nero's zoon, heeft een nieuwsoortige revolutionaire boorspits uitgevonden en in de tuin van Nero vinden ze op de koop toe petroleum. "Nero Oil Company" is meteen een grote concurrent van Koeweit en dat land mag ook geen olie meer leveren van de Belgische regering. Gevolg ? Herrie en een onuitputtelijke humorbron met allerhande satirische kwinkslagen die thans, met de crisis nog vers in het geheugen, meer dan tiendubbel inslagen. (Lees i.d.v. ook het artikel " Le fils de Néron" door Thierry Martens in Ran Tan Plan nr. 32).

J. Smet.

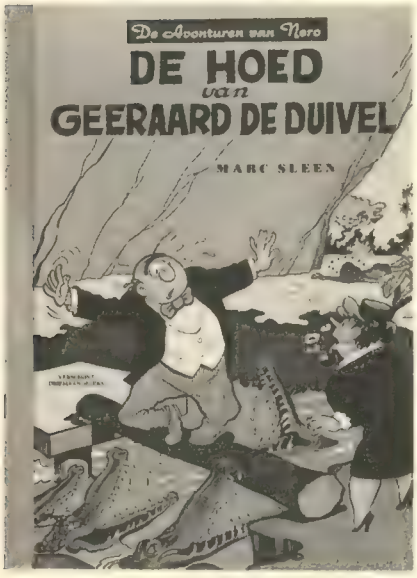

BABBELTJE MET UCO EGMOND

In Pep nr. 17 van 1974 stond een nieuwe strip van een nieuwe tekenaar :'Eppo'. Dat deze strip in zo'n korte tijd zó populair zou worden (tweede in 't referendum) had Uco Egmond (geboren in Eindhoven op 8 okt. 1948) waarschijnlijk niet gedacht. Uco woont in een mooie omgeving in het dorpje Son (nabij Eindhoven) tijdelijk bij zijn ouders, totdat ie in zijn nieuwe huis kan trekken want hij staat op het punt te trouwen (alvast proficiat !).
Na een H. B. S.-opleiding en de militaire dienst begon Uco aan een vrij nieuwe richting aan de delftse T. H. - industriële vormgeving - waar hij nu de laatste hand aan hoopt te leggen.
Hij heeft een luidruchtige muzikale broer die de oorzaak is van hoog oplaaiende burenruzies (ondanks de afstand tussen de huizen). Zelf heeft hij ook in een bandje gespeeld - 'Waives Incorporation '- met o.a. de zoon van Gerrit Stapel, die ook in Eindhoven woont, nog wel. Het kwam zelfs nog tot studio-opnamen met Hans van Hemert, maar Uco ziet dat nu niet meer zo zitten. Maar hij heeft er toch wel iets aan overgehouden : een paar jaar geleden heeft hij een 8 pagina-stripje gemaakt over jongens die muziek maken, maar daarbij weinig succes hebben. Bo en de Beuckers heet het en 't belooft erg leuk te worden. Uco wil het hele verhaal opnieuw gaan tekenen omdat hij over 't oude verhaal niet tevreden is. Dat zal echter nog wel even duren want hij heeft het razend druk. Het zal waarschijnlijk t. z. t. wel in Eppo verschijnen. Overigens kwam ik een heel stapeltje Gentle Giant elpees tegen (waaronder de nieuwste 'Free Hand' - aanrader) en 'Storm at sun-up' van Gino Vanelli (ook een aanrader). Dit heeft niets met strips te maken, ik weet het.
Tussen alles door maakte Uco wel eens wat tekeningetjes voor vrienden en zo, maar tot een serieuze poging om een strip te maken kwam het niet totdat hij tegen Jan de Rooij, de toenmalige chefredacteur van Pep aanliep die hem aanspoorde om een strip te gaan maken. Dat werd dus 'Eppo' en Uco had daarvoor eigenlijk nog nooit een penseel vastgehouden ! De eerste afleveringen werden dan ook met weinig overtuiging van eigen kunnen en moeizaam gemaakt. Hij is nu zeer ontevreden over de eerste afleveringen, maar de kwaliteit is sindsdien wel met sprongen omhoog gegaan. Toch heeft hij nog op het punt gestaan om er mee op te houden. Dat was eind 1974. Een aantal mensen (Martin Lodewijk, Gerrit Stapel e.a.) hebben hem weten te overtuigen toch door te gaan. Gerrit Stapel, die zich in Stripschrift zeer lovend uitliet (en hij is de enige niet) over zijn werk, heeft hem toen ook een paar scenario's bezorgd.

Aan het begin van het jaar werd besloten het nieuwe blad naar jouw strip te noemen. Hoe ben je aan de naam gekomen ?

Uco : Die heb ik in het Oberongebouw gevonden. Je zou misschien denken dat die televisieserie (naar een verhaal van Jan Mens) die een jaar of twee geleden te zien was met een Eppo erin me het idee heeft gegeven, maar dat is niet zo. Een van de mensen die daar werken heette zo.

Hoe werk je meestal ?
Uco : Ik doe over een plaat ongeveer één dag. Ik gebruik niet veel documentatie en werk met penseel. Met de pen heb ik het ook geprobeerd maar het penseel geeft een extra dimensie vind ik, een soort vloeiende beweging, maar die heb ik nog niet goed onder de knie.

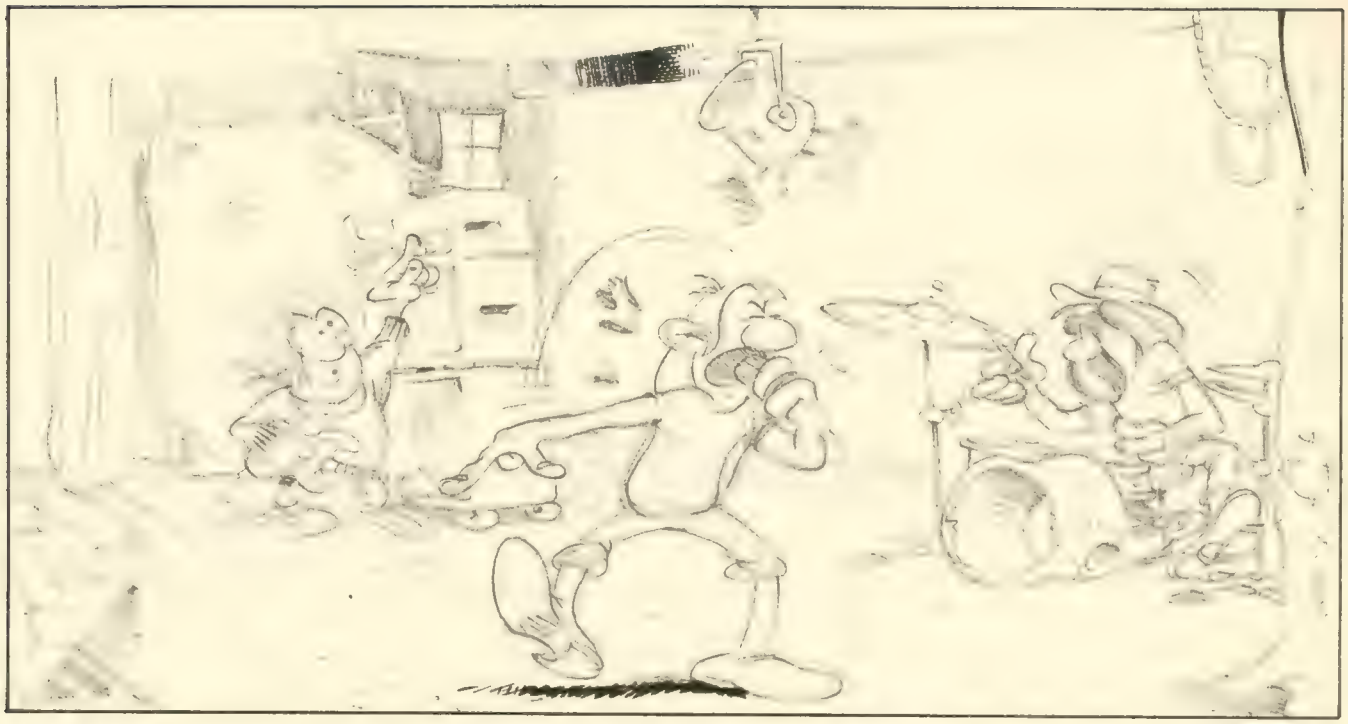

Wie zijn je favoriete tekenaars ?
Uco : Nou, daar heb ik nooit zo over nagedacht, maar ik vind voor wat nederland betreft b.v. Fred Julsing erg goed. Wel is me opgevallen dat de meeste nederlandse tekenaars bepaalde overeenkomsten hebben, b.v. de lijnvoering. In 't buitenland vind ik Reiser en Bretecher, Francis, Mazel (vanwege zijn penseeltechniek die me ook een beetje beinvloed heeft), Watch- een jonge tekenaar bij Robbedoes -, Disney en een heleboel anderen wel goed. En natuurlijk ook Franquin over wie ik ook het boekje 'Comment on devient créateur des bandes dessinees ' van Philippe Vandooren gelezen heb.

Jouw strip heeft een aantal overeenkomsten met Guust. Ook heb ik sommige gags al eens eerder gezien. Wat vind je daarvan ?
Uco : Ja, daaraan valt haast niet te ontkomen, maar ik vind het eerlijk gezegd een recht om me te laten leiden door een bepaalde tekenaar. Vergeet niet dat ik nog een beginner ben. Zo is er b.v. nog een zekere slordigheid in de tekeningen en ook mijn arceringen zijn nog niet wat ze moeten zijn. De meeste bekende nederlandse tekenaars hebben veel ervaring opgedaan voor ze bekend werden, b.v. bij de Toonder Studio's. Die ervaring heb ik niet, ik moet mezelf alles leren. Wat die gags betreft : de laatste tijd stuur ik mijn ideeën op naar Frits (v.d. Heide) en Martin (Lodewijk) die het dan bekritiseren en suggesties doen ; zo kan ik ook geen ideeën van anderen meer overnemen. Het zou trouwens gevaarlijk zijn als ik zelf allerlei series ging lezen ; op die manier loop ik kans toch weer onbewust allerlei dingen over te nemen. Er zijn eigenlijk toch ook wel duidelijke verschillen met Guust. Zo heeft Eppo zijn opa - aan wie ik eigenlijk de voorkeur geef - die minstens even belangrijk is als hij zelf. Andere familie heeft Eppo niet.

Vertel eens wat over Zuiptor.
Uco : Dat verhaal van 4 platen heb ik voor Stripschrift getekend. Het is ontstaan uit een soort sessie met vrienden met wie ik weleens het café induik. Een van die vrienden is Peter Coolen, een kunstschilder uit Eindhoven, die ook de Toktok grapjes voor Pep maakte, onder het pseudoniem Peer. We maken ook weleens wat tekeningen voor elkaar (zie illustratie). Hij is ook nog bezig met een langer stripje dat 'Cees Carbid ' gaat heten.

Verder wil Uco nog wel kwijt dat er volgend jaar waarschijnlijk albums van 'Eppo' gemaakt worden en dat hij ook nog tekeningen maakt voor reklamebureaus en de DAF-bode en dat er een stukje in Stripbewust over hem heeft gestaan waarin hij vond dat sommige dingen verkeerd uitgelegd werden.
Toen hij me van het station afhaalde had ik min of meer verwacht dat ie in een eend zou rijden net als Eppo. Dat bleek niet zo› te zijn, maar onderweg vertelde hij me dat hij vroeger jarenlang in zo'n wagen heeft gereden.

P.v.d. Linde.

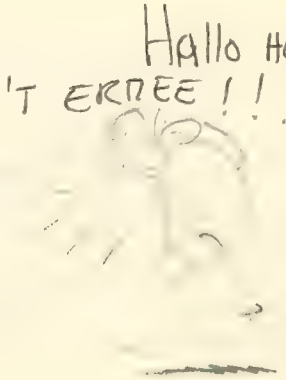

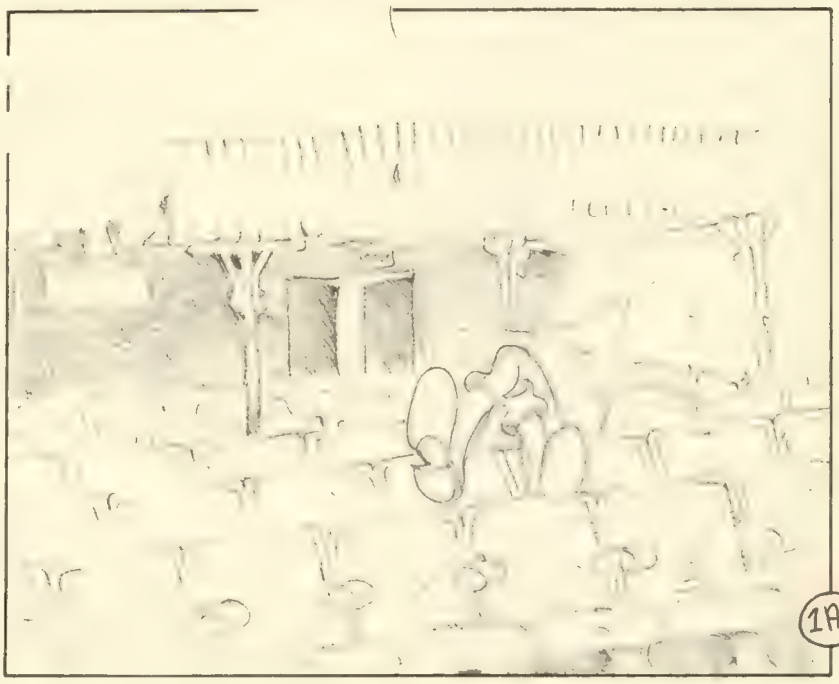

de bittere galgenhumor van milde johan

Terecht mag de kartoenwedstrijd en kartoententoonstelling van Knokke-Heist er zich op beroemen één der belangrijkste manifestaties te zijn die het verschijnsel "kartoen" het best in het daglicht plaatsen. Men zou dusdanig de organisators jaar in jaar uit moeten feliciteren voor hun initiatief, voor hun toewijding en hun inspanningen. Dat zij op hun manier een kunsttak dienen wordt onderstreept, driedubbel, door de namen der talrijke laureaten onder wie niet één minderwaardig te noemen is.
Dit jaar - 1975 - hebben de Polen dikke koppen - in vetjes - gehaald in de kranten. Ik laat evenwel aan anderen de taak om deze buitenlandse talenten voor te stellen en te lauweren om hun artistieke bijdrage.
De Polen haalden wel "de vetjes ", maar ik werd tot zielenstoe verheugd door de verschijning van een naam die tot nu toe nog behoort tot de klasse der illustere onbekenden ; de naam van de winnaar in de kategorie van de beste Belgische inzending ; de naam van een jongeman die hier een eerste "consekratie" krijgt die hem zal toelaten uit de anonimiteit te treden en de rangen te vervoegen van de talrijke en o zo talentrijke Vlaamse kartoenisten : de naam is Johan de Moor.
Een jongeman, piepjong in het vak, die praktisch nergens publiceerde, maar die nog niet werd zotgeraasd door imperatieven van drukkers en uitgevers en die nog niet vergald werd door de eisen van onmenselijke contracten. Het is evenwel een talentvol iemand die het klappen van de zweep kent. Hij is namelijk de zoon van beeldverhalentekenaar Bob De Moor, een tekenend genie, die heel wat ervaring heeft in het stripwereldje. Johan is nog iemand die weigert zich te laten opslokken in de "maelstroom" en die zuchtend met een zweem poezie een melancholische en ironische blik werpt op onze wereld.
Johan is naief zolang hij dat zelf wenst om de dingen waar te nemen. Hij is echter nuchter en scherp raak wanneer hij toeslaat op nonchalante maar werkelijk spottende wijze. De kartoen is hem trouwens te eng ; hij is - als leerling van Gal - ook een soort navolger van Hugoké (die het als kartoenist nooit ver heeft gebracht) en wenst zich plastisch zowel als grafisch uit te drukken. Wanneer hij met wat meer rijpheid ook meer zelfvertrouwen zal winnen, kan hij ons nog zeer verbazen in een dolle mengeling van dichterlijke verrukking. Zijn eerste bekroning is de revelatie van een nieuwe ster aan het kartoenfirmament.
Rest nu voor hem ons blijvend te overtuigen dat hij de kunstenaar is in wie ik geloof.

Danny De Laet.

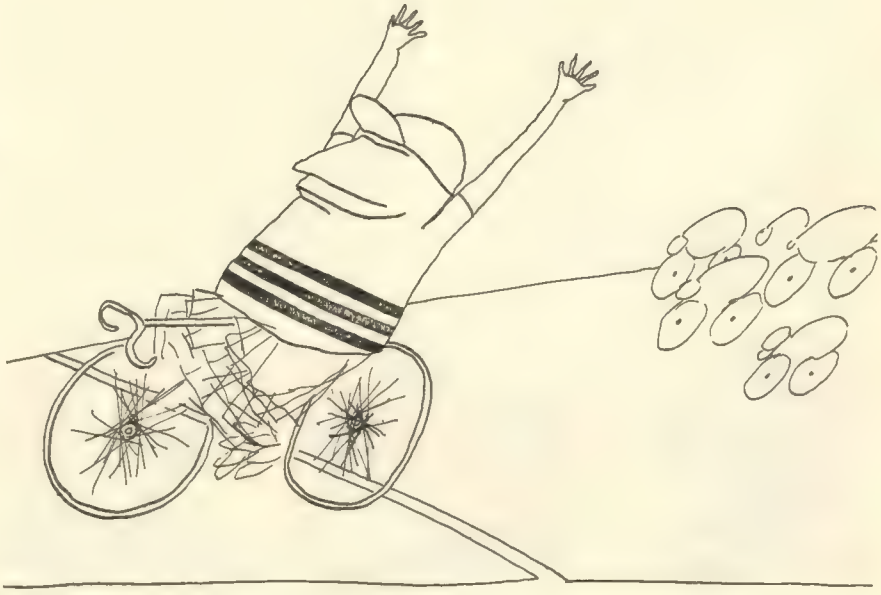

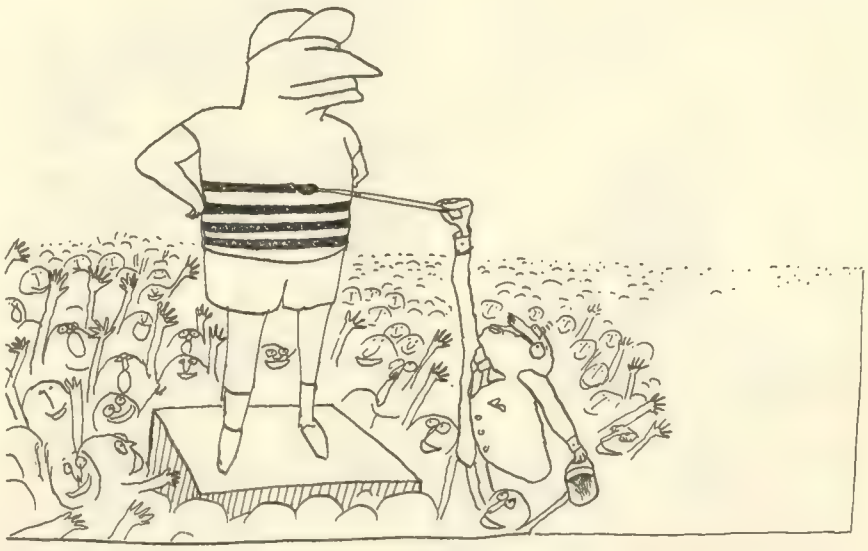

ZIJN WIJ ALLEN

Die vraag kunnen wij ons stellen wanneer wij de bijgaande illustraties bekijken, uit o.a. WALLESTEIN, LUCIFERA, MAGHELLA, TERROR, OLTRETOMBA, allen sex-pocket-stripuitgaven van De Schorpioen te Strombeek-Bever. Zij geven de voornaamste ingrediënten van dat soort publicaties aan : nl. sex en geweld.
In Italië, het land van hun oorsprong, kiosk-literatuurland bij uitstek, gaat deze meestal waardeloze striplectuur nu al jaren vlot van de hand en ik geloof dat ook De Schorpioen thans niet zo ver meer van een eerste lustrum verwijderd zal zijn.
Wat mij betreft moeten de champagneglazen niet achterwege blijven !
Dat er mensen zijn die er blijkbaar nooit genoeg van kunnen krijgen, ondanks de slechte kwaliteit is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat deze strips zich voor wat betreft de sex en het geweld, op de grens van het toelaatbare bewegen.
(zonder evenwel het kenmerk 'pornografie' te verdienen). Wat dat betreft ondergingen deze strips een hele evolutie!
En waren er aanvankelijk zelfs geen blote borsten te bespeuren, thans is schaamhaar, zoals dat overigens met de film ook het geval is, niet meer uit den boze.
Persoonlijk heb ik mij steeds een beetje onwennig gevoeld bij het lezen van deze strips. Niet zozeer vanwege de sex, want die riep bij mij veeleer plezierige bedavonturen voor de geest en de eventuele bevrediging van mijn voyeuristische neigingen heb ik ook nooit hinderlijk gevonden. Ben ik per slot van rekening niet met die gevoelens geboren ?
Dat er echter mensen zijn die blijkbaar ook nooit genoeg willen hebben van afgehakte hoofden, opengereten buiken en God weet wat voor andere ellendige toestanden meer, vind ik op zijn minst bedenkelijk. En ik bedoel niet de echte sadist, maar vooral de massa die de boekjes, gezien het succes, blijven kopen.
Waarvoor kopen ze die ? Voor de sex ? Voor het geweld ? Of voor beide ?
Nu begrijp ik natuurlijk ook wel dat sex en geweld soms heel erg met elkaar verbonden zijn, met name in het sadisme

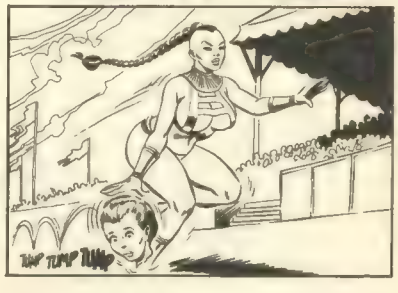

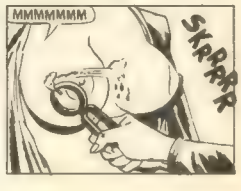

MOORDENAARS

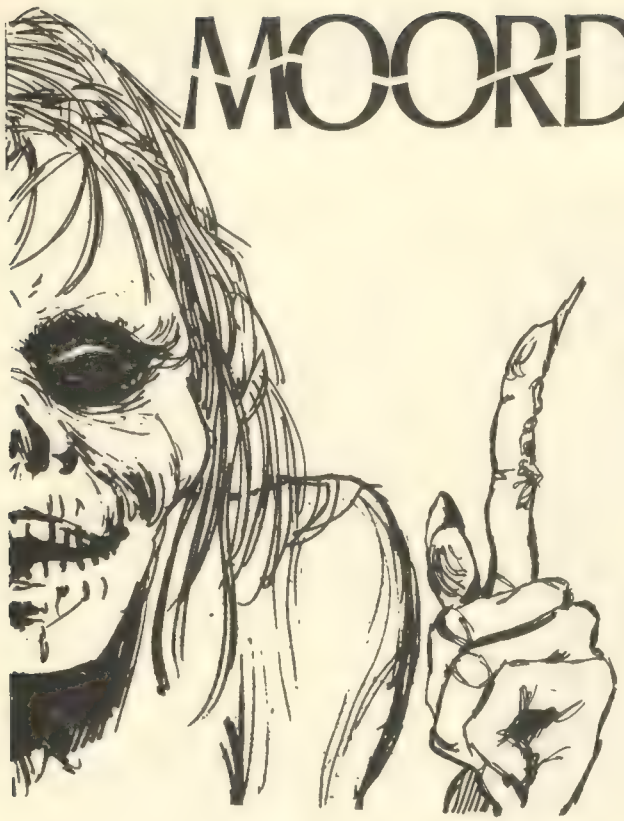

bijvoorbeeld, maar wij zijn toch allemaal geen sadisten ? En dan vraag ik mij ook af of de Italiaanse sex-pockets minder succes zouden kennen zonder het ingredient geweld. Het zou mij trouwens niet verwonderen dat de stripmakers ook nooit het onderscheid hebben willen maken, in onze maatschappij lijkt men immers veeleer het geweld dan wel de sex te aanvaarden en valt de censuurhamer eerder voor sex, dan wel voor 't geweld. Waarom zouden zij er dan ook problemen over maken ? Maar dat is nl. precies wat mij persoonlijk dwars zit : ben ik nl. abnormaal dat ik mij niet, zoals de massa die de strips blijven kopen, met het afgebeelde geweld kan verzoenen ?
Ik vind de hele toestand op zijn minst bedenkelijk en ik wil hier pleiten voor meer (gezonde) sex in deze stripuitgaven ten koste van het geweld. Tijdens nieuwsuitzendingen worden wij met dit laatste al genoeg geconfronteerd.

J. Smet.

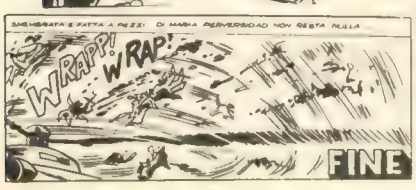

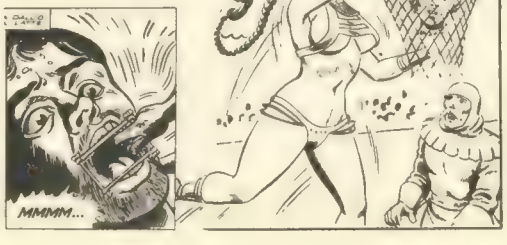

NIEUWS ~ NIEUWS ~ NIEUWS ~

NAJAARSKOLLEKTIE uitgeverij DUPUIS door P.v.d. Linde

Archie Cash - de deserteur van Toro-Toro.

Het derde deel in deze serie. Het album begint met het recente 13-plaats-verhaal "Om een sigaartje " waarin een tweetal gevangenen ontsnappen en 2 indianen gijzelen, waarvan één zieke. De ene tuigt de andere af onder kreten als " gore kanker! ik maak je kapot, halvegare snotneus !" en vervolgens vermoordt de ander de ene in koelen bloede waarna Cash ingrijpt. De rest van het album bevat het begin van het 65-platen verhaal "De deserteur van Toro-Toro dat in het vierde album verder gaat. De meeste verhalen uit deze serie kenmerken zich door dom, bruut en overbodig geweld (het mag tegenwoordig). Zo ook in dit allereerste verhaal, zij het dan minder erg. Het scenario is van J.M. Brouyère en de tekeningen van Malik (de man schijnt alleen maar spieren te kunnen tekenen). GEEN aanrader ! Prijs ƒ 4,95.

De Krobbels - een Krobbel op pad.

Het eerste album in een nieuwe reeks door Paul Deliège, die al zo'n 15 jaar aan 'Robbedoes' meewerkt, maar daar nooit veel succes mee heeft gehad (behalve met zijn Jaap-microboekjes). In het allereerste verhaal dat hij samen met Piroton in 1968 tekende, wordt verteld hoe deze drie boosaardige dwergjes tot leven komen. Ze zijn ontstaan uit de tekeningen van Max Ariane en hebben de gave zich weer tweedimensionaal te maken als ze dat willen. Van dit eerste verhaal bestaat ook een album dat in de "OKAY" reeks werd opgenomen. Er werden gedurende vijf jaar een aantal korte verhalen gemaakt waarna dit slappe verhaaltje van de pers rolde. Deliège is nooit een erg briljante tekenaar geweest en als het scenario ook niet deugt dan is het duidelijk dat dit ook geen aanrader genoemd kan worden. Prijs ƒ 4,95.

Yoko Tsuno - seinen voor de eeuwigheid.

Dit album gaat over een vliegtuig dat 40 jaar eerder verdween en waarvan men later mysterieuze radioberichten ontvangt. Zweefvliegtuigen, de britse geheime dienst, verraad, gedresseerde apen en een 70-jarige man die 40 jaar geisoleerd geleefd heeft, spelen samen met deze 'japanse parel' de hoofdrollen in dit spannende en goed getekende verhaal. Het volgende en zesde album wordt weer meer science-fiction-achtig, aangezien Yoko (die hoge ogen gooit in 't referendum van Robbedoes) dan weer met de Vineanen te maken krijgt. (Zie ook de Aanradersrubriek) AANRADER ! Prijs ƒ 4,95.

DELIÈGE

Bram Jager en zijn buur - gags per Ford T.

10 albums in 7 jaar is veel, maar niet verwonderlijk als we naar de kwaliteit kijken. Zes verhalen staan er in dit album waarvoor Francis -'drunk' -Bertrand de tekeningen en het scenario (voor zover je daarvan kunt spreken) maakte. Voor twee verhalen maakte Tillieux het scenario. De inhoud is kort verteld : er worden voortdurend auto's in de prak gereden en verder worden er een hoop brokken gemaakt en dat is al. Misschien iets voor liefhebbers van gooi- en smijtfilms, maar voor mij de slechtste Dupuis (samen met Oom Wim en Cash) die er gemaakt wordt. AFRADER! Ook al ƒ 4,95.

De Minimensjes - de waterratten.

In anderhalf jaar tijd gooit Dupuis maar liefst vier albums van deze serie op de markt (er bestaat ook nog een OKAY-album van de Minimensjes). We kunnen er nog veel meer verwachten, want er is nog een hele stapel verhalen niet uitgebracht als album. Alleen jammer dat de serie niet zo denderend is. Het scenario bestaat meestal uit een slap, breed uitgesponnen verhaaltje (van HAO) waar weinig aan te beleven valt. Dit keer mogen de Minimensjes een smokkelaarsbende helpen oprollen die d.m.v. radiografisch bestuurde vestzakduikboten goud van Afrika naar Frankrijk smokkelen. De Vries ontdekt het hoofdkwartier dat onder water in een meertje ligt en waarvan Gonzales uit Brontoxico (album nr. 2.) de baas blijkt te zijn. De tekeningen zijn van Seron, die zo te zien een vurig bewonderaar van Franquin is. Nou zijn b.v. Fournier of Jidéhem dat ook, maar zij doen tenminste nog pogingen een eigen stijl te ontwikkelen. Seron niet, hij volgt Franquin

NIEUWS ~ NIEUWS ~ NIEUWS ~

op de voet en er zit helemaal NIETS van hem zelf in. De meest typische Franquin-houdinkjes etc. worden gekopiëert zodat je eigenlijk van plagiaat moet gaan spreken. Geen aanrader dus (eveneens ƒ 4,95).

Jerry Spring - Goud in Rio Santana + Wapensmokkel - Jerry tegen KKK + Indianen op het Oorlogspad.

Nu de verloren zoon weer in het Robbedoesnest is teruggekeerd na een afwezigheid van zo'n 7 à 8 jaar worden de Spring-albums opnieuw uitgebracht. In het derde album staat het 19e en nieuwste verhaal naar een scenario van Philip dat vorig jaar in Robbedoes begon, aangevuld met het 4e album 'Wapensmokkel '. In het vierde album treffe we het 17e verhaal 'Jerry Spring tegen de KKK' aan, dat de oude meester in 1966 met een scenario van Lob (Pilote-medewerker) maakte, samen met het 5e verhaal 'Indianen op het Oorlogspad '.
De albums zijn voorzien van een knap vierkleurenomslag met een harde kaft en het formaat is wat groter, nl. 25 x 35 cm. Wel in zwart-wit, maar dat is bij Jijé geen bezwaar. Kopen maar, voor het schappelijke prijsje van ƒ 10,= per album.

Geschiedenis in Beeldverhalen :
3. Adembenemende (?) dierenavonturen !
4. De hel op zee.

Wederom twee albums gevuld met de "horrible" stories van Oom Wim, de eigenwijze - alsmaar pijprokende - vervelende oude baas, die ons nu al bijna 25 jaar wijzer probeert te maken. In het begin werd er nog weleens redelijk werk afgeleverd, maar sinds de invasie van een heel legertje teken-Spanjaarden zoals Pascal, Fernan, Puig en andere knoeiers is het tekenwerk gewoon om te huilen ! De scenario's springen soms van de hak op de tak en gaan vaak over de meest stompzinnige, vervelende of walgelijke onderwerpen : dit alles dankzij ene Octave Joly, die dit nu al zo'n 20 jaar doet (ongelofelijk !). Ik zal er verder geen woorden aan vuil maken, dat hebben anderen al eens gedaan. In het derde album tien verhalen, in het 4e negen stuks, waarbij Arthur Piroton met 'De ondergang van de Vindictive ' (7 platen , 't langste verhaal van allemaal) nog enigzinds redelijk tekenwerk aflevert. De albums kosten ƒ 9,40 (in België minder - 125 fr. - reken maar na !) , maar zijn niets dikker ondanks het dikkere papier en 't harde kaft. Wie dit koopt is gek !

Don Bosco.

Heruitgave van de vierkleurenversie van Don Bosco met slappe kaft (!). Jijé maakte dit verhaal in Italië aan het begin van de jaren vijftig waarna het in Humoradio liep en vervolgens werd er een album van gemaakt. Het gaat over een heilige die een paar wonderen verricht. Waarom dit album werd herdrukt is me een raadsel want het is alleen interessant voor de belgische (katholieke!) jeugd. De tekeningen zijn wel knap. For Jijé-fans only.

Ouwe Niek en Zwartbaard - In de greep van Lucifer.

In dit 19e album van deze reeks ontsnappen Zwartbaard en Bestevaar voor de zoveelste keer uit de gevangenis, dit keer met behulp van ene Lucifer, die Ouwe Niek gevangen neemt op verzoek van Zwartbaard. Zwartbaard verkleedt zich daarna als Lucifer, haalt allerlei stommiteiten uit en wordt weer gevangen genomen. Ouwe Niek had zich inmiddels al bevrijd. De scenario's van deze serie waren vroeger stukken beter. Marcel Remacle kan beter eens een andere serie beginnen. (ƒ 4,95).

Baard en Kale in New York.

Het duo Will en Tillieux maakte dit 23e album van deze serie van het eerste uur. De jacht op een envelop met heroine en de strijd tussen twee benden staan centraal in dit album. Zeker geen slecht album, maar ook niet het beste. Klein aanradertje voor ƒ 4,95.

Sammy - de lijfwachten zijn knetter.

Een babbelzieke zuster is er de oorzaak van dat er keer op keer aanslagen gepleegd worden op "de Fret " die in het ziekenhuis ligt en die Sammy en Jack moeten beschermen. Het ziekenhuis wordt een slagveld, de dokter wordt gek en het wordt allemaal nog gekker als het toneel zich naar het gekkenhuis verplaatst ... Maar ik zeg niets meer ; Berck en Cauvin staan garant voor lachkrampen in dit zesde en beste album uit deze serie. Driedubbele Aanrader voor maar ƒ 4,95 !

De Blauwbloezen - de blauwe groentjes.

In dit 7e album belanden ons duo Blutch en Chesterfield van de cavalerie achtereenvolgens bij de infanterie, de artillerie, de hospikken, op 'n zeilschip, 'n stoomboot , weer op 'n zeilschip en op een onderzeeër, met alle gevolgen van dien. Uiteindelijk komen ze weer bij de cavalerie terecht en begint alles weer van voren af aan. Best een aardig verhaal, maar in het volgende waarin de heren het hogerop zoeken, bereikt de serie een hoogtepunt. Maar daar zult u nog even op moeten wachten. Door Lambil en Cauvin. (ƒ 4,95).

Robbedoes en Kwabbernoot - Cider voor de sterren.

Fournier is van zijn Japanse tik af en gaat op de science fiction-toer. De graaf krijgt bezoek van "Ksorienen " die dol zijn op cider en daarvoor de hele boel op stelten zetten. Er wordt er eentje gewond en ook wordt er een ontvoerd, maar alles komt op z'n pootjes terecht in dit verhaal waarvoor Fournier zo te zien zijn beste beentje heeft voorgezet. (ƒ 4,95).

Robbedoes verzamelde nrs. 134 en 135.
Veel waar voor weinig geld : 10 gulden.

Het continent der 2 manen, van Khena (Gos) en Sophie's Adem van de draak

zijn van het programma afgevoerd en zullen vermoedelijk volgend jaar verschijnen. Van Franquin stond een heruitgave van zijn eerste album in een andere vorm gepland, maar ook dit ging niet door. Het ergste van alles is echter dat voor het eerst sinds november '63 geen nieuwe Guust is verschenen ! Misschien komt er nog een kompilatie van 16 nieuwe en wat oude overgeslagen gags volgend jaar. Dat zal dan het laatste Guust-album worden, aangezien Franquin er geen zin meer in heeft en nog een hartaanval heeft gekregen ook (allemaal een kaartje sturen !).

DUPUIS Catalogus 1976 - uitgeverij Richard Prijs ƒ 7,50.

Onlangs werd de stripwereld verblijd met bovenstaand werkje waarvoor ene L. R. A. Dreise (met grote letters en foto) en Marcel van der Hoff (met nog grotere letters) verantwoordelijk zijn. Het boekje (formaat een vierde van dat van Robbedoes) telt 80 blz. en is goed gedrukt en gebonden en ook de foto's (waaronder 3 Humoradio-voorpagina's uit 1946 - erg mooi) zijn goed gelukt.
Maar voor de rest deugt er niets van.
Zo worden - om te beginnen - de zes albums van de OKAY-reeks en de beide (aangevulde en hertekende) Tarawa's plus de nooit-vertaalde Franstalige albums (waaronder Gaston, Foucauld, Le Pharaon des Cavernes, de drie Oncle Paul's, Starter en andere) evenals de dikkere editie van "De dwerg in het rotsbos " niet vermeld.
Bij de albums worden prijzen gegeven en in de inleiding stelt Marcel dat " men beschuldigend naar dit soort catalogi wijst" en dat " men zegt dat deze alleen maar de prijs opdrijven " en dat hij dit ook wel naar zijn hoofd zal krijgen ! Nu, dat krijgt hij dan bij deze, want de prijzen zijn geenszins in overeenstemming met de mate van zeldzaamheid van de meeste albums. Zo zijn de albums 12, 20, 21, 22, 29 en 35 véél voorkomend en b.v. 14, 16, 25 en de overige dertigers juist weinig voorkomend hetgeen niet blijkt uit zijn (toch al vaak te hoge) prijzen. En zo was Baden Powell nog bij de uitgever te krijgen tot diens verhuizing van Den Haag naar Sittard en later werden nog diverse "stocks" in België gevonden. Het album kan dus beter als w.c.-papier gebruikt worden en is dus beslist géén 35 gulden waard ... Ik kan nog veel meer voorbeelden geven, maar dat kost teveel ruimte. Het ware raadzamer geweest om andere mensen (b.v. Hans Panda) vooraf te raadplegen.
Behalve de nodige spelfouten zijn ook de nodige jaartallen van uitgave verkeerd.
Nog veel meer fouten werden gemaakt bij de vermelding van tekenaar/scenarist.
Zo krijgt Walthéry b.v. de scenario's van Steven Sterk in de schoenen geschoven terwijl hij juist de tekeningen (met Peyo en Wasterlain) verzorgde. Enz...
Andere informatie over grootte, kleur, aantal bladzijden of een eventueel harde kaft wordt helemaal niet gegeven !
De grootste blunder werd begaan met het klakkeloos overnemen van een slecht uit het frans vertaald (het barst van de stijl- en spelfouten) stukje over de belangrijkste medewerkers van het blad. De herkomst wordt niet vermeld, maar het moet al enige jaren geleden zijn dat het geschreven werd, want Delporte krijgt de rol van hoofdredacteur van Robbedoes toebedeeld (dat is al jaren Karel Cavens). Bedoeld wordt natuurlijk de hoofdredacteur van Spirou, maar dat is Thierry Martens. Al sinds 1969...
Nou moe !
En dan zeggen ze nog dat IK flaters sla !
(Guust).

P.v.d.Linde.

Neem een abonnement op de CISO-UITGAVEN ! Wij gaan steeds maar dikke nummers maken (zie de achterkaft).

NIEUWS ~ NIEUWS ~ NIEUWS ~

MOEDER EN KIND STELLEN HET GOED.
DANK U !

Alsof Marc Sleen nog niet genoeg plaats in dit nummer had veroverd, kwam hij ook nog aandraven met de verschijning van zijn 101e album en met de geboorte van Jean-Claude, de zoon van Monsieur et Madame Pheip. Deze laatste compleet met snor à là mr. Pheip. Diegenen die het album "De zoon van Nero " nog maar pas gelezen hebben, zullen zich het feit nog wel herinneren dat de Pheip's heel jaloers waren op Nero en zijn geleerde zoon en dat zij zelfs tot heel afkeurenswaardige acties, nl. een kidnapping overgingen. Na jarenlang proberen is het er dan nu toch eindelijk van gekomen en zijn de Pheip's gelukkige ouders van een zoon, met ne moustache nog wel. Natuurlijk wensen wij alle betrokken partijen voor de twee heuglijke gebeurtenissen geluk en hopen dat Jean-Claude (Clo-Clo pour les dames) enkele avontuurtjes mag meespelen. Op een Brusselaar meer of minder komt het dan ook niet meer aan .

J.S.

HOE ZAL JE HEM NOEMEN, MENEER PHEIP ? JAN, PIET OF BARTJE ?
RIEN DE KNOTS, JEAN-CLAUDE ZAL HIJ NOEM!
CLO-CLO POUR LES DAMES!
IK VREES DAT HIJ NIET AKKOORD GAAT, MENEER PHEIP...
HET SPREKEND PORTRET VAN ZIJN VADER, MAAR HET STEMGELUID VAN ZIJN MOEDER
DAT HERINNERT ME AAN UW SIRENE, ADHEMAR.
★ ZIE : DE ZOON VAN NERO

DE PLANNEN VAN HANS MALTA.

Bij uitgeverij Panda worden grote plannen gesmeed. Allereerst zal in december een Stripkatalogus van alle nederlandstalige stripalbums verschijnen. "Voor het eerst in de geschiedenis een volledig overzicht van alle ooit in boekvorm verschenen beeldverhalen" aldus Hans, die het boekwerk zelf samenstelde (met hulp van vrouw Franny, vermoed ik). Voor ongeveer 30 gulden krijgt u dan een boekwerk op pocketformaat van ongeveer 350 blz. en voorzien van z'n 4000 foto's. Ook de antikwarische prijzen staan erin.
En dan komt hoogstwaarschijnlijk in februari in een beperkte oplage (hoeveel wilde Hans niet zeggen) "De jeugd van Eric " uit op een formaat van 30 x 25 in 1 of 2 delen (samen zo'n 400 blz.). Het gaat hier om de verhalen die Kresse maakte in de periode 1951-1955 voor het weekblad Pum-Pum dat later bijvoegsel van de krant "Het Laatste Nieuws " werd. Het word een gebonden en eenmalige uitgave.
Ook in februari moet er een boekje over Toonder (alwéér een) van de pers komen rollen "De Stripkunst van Marten Toonder " door Domien ten Berge, de man die vorig jaar die onverteerbare handel voor Stripschrift maakte." Maar dit wordt anders en bovendien vind ik het een uitdaging juist van hem iets uit te brengen", zegt Hans. Herdrukken van een B, een K, een H en een P.-strip worden evenals een bibliografie van de laatste drie opgenomen. Op groot formaat, ongeveer 150 blz. De prijs is nog niet bekend.
Verder zijn er voor de toekomst nog vage plannen over een stripserie van 5 uitgaven per jaar die gewijd zullen zijn aan één tekenaar of scenarist, waarvan als eerste Jean Dulieu, die veelzijdiger blijkt te zijn dan u wel zou denken.

P.v.d.L.

Wij wensen onze lezers een gelukkig 1976

EVER MEULEN.

Bijgaand tekeningetje is van Ever Meulen, een Vlaming en vast medewerker aan het weekblad met de goede TV-ptogramma's Humo. Wij zullen het later nog wel eens over dit talent hebben.

J.S.

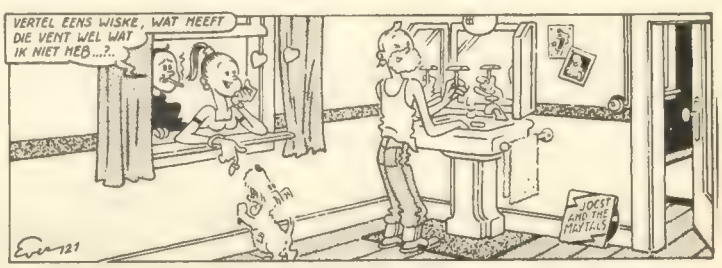

NIEUWS ~ NIEUWS ~ NIEUWS ~

CREPAX.

"L'Histoire d'O " is aan de orde van de dag. Vooral dank zij de film van Just Jaeckin en minder dank zij het boek van Pauline Reage. Het boek heb ik gelezen en is goed. De film moet ik nog bekijken, maar zou volgens de meeste critici niet veel zaaks zijn. De stripversie van Guido Crepax is in ieder geval de moeite waard. (zie de vorige Stripgids 7 voor meer informatie over Crepax en zijn oeuvre). In Italië verscheen van deze laatste een serie van 160 platen vermenigvuldigd op het oorspronkelijke tekenformaat 50 x 35, bij de Roomse uitgeverij Tattilo Editrice. De platen kosten wel 280.000 lire. De niet zo rijke stripliefhebber kan trouwens ook al terecht in Frankrijk waar de Crepax-versie bij de uitgever J.J. Pauvert en Livre Essor is verschenen. Dat boek kost toch nog 89 gulden.

J.S.

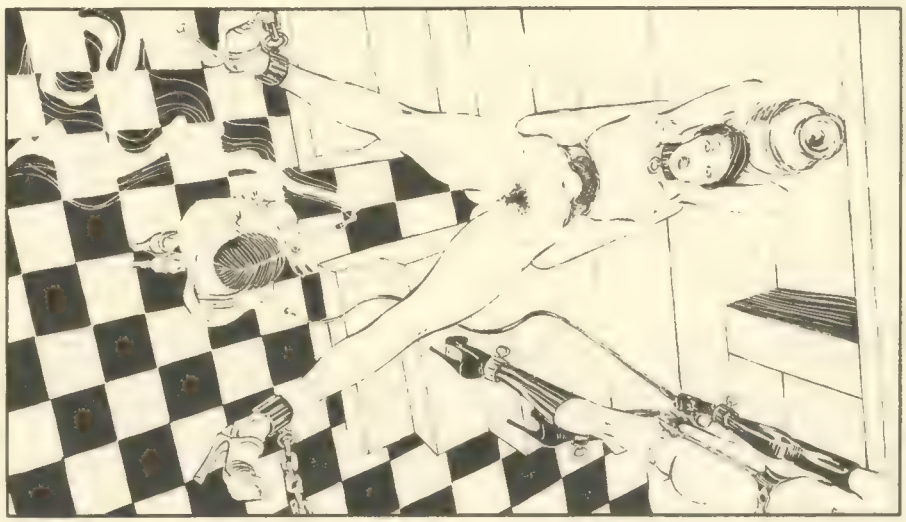

GRIEZELEN MET PROFESSOR AMBROSIUS.

Stripantiquariaat Sjors verraste de bezoekers van de stripdag in Dordrecht met een speciale uitgave van de avonturen van professor Ambrosius (tekeningen Gideon Brugman, tekst Lo Hartog van Banda). Er zijn twee drukken in omloop : een eerste druk - slechts 500 ex.- met speciaal titelblad voorin en advertentie achterop en een tweede druk - 1500 ex.- die voor de boekhandel bestemd is. De prijs is ƒ 2,95 voor 22 strippagina's. In zwart-wit is Ambrosius m.i. beter te pruimen dan in kleur ; in Pep sloeg ik Ambrosius altijd over.

T.K.

SLECHTE STRIPS.

Vrij Nederland, wekelijkse studiekrant voor Kritisch Nederland, besteedt zo nu en dan enige aandacht aan populaire volksvermakelijkheden, zoals keukenmeidenromans, sport, schaken, kinderboeken en te hooi en te gras aan stripboekjes.
Van Gerrit Komrij werd op 27 september een artikel geplaatst over het verschijnsel van de griezel-, gruwel- en geweldstrips die door jonge kinderen uit alle buurten en in grote getalen worden gekocht en naar gevreesd wordt, ook nog worden gelezen.
Ik deel zonder meer de verontrusting van Komrij, want het is vaak verschrikkelijk wat de brave tijdschriftenboertjes te koop durven aanbieden. Hele boekenstandaarden zijn volgepropt met de oorlogs- en geweldboekjes en ze vliegen weg als verse broodjes (deze vergelijking is eigenlijk wat ongelukkig).
Natuurlijk zijn er heel wat strips met een hoge artistieke en zelfs educatieve waarde, om een paar te noemen : Little Nemo, Crazy Cat en de Indianenreeks van Kresse, maar deze meesterwerkjes vormen slechts een klein gedeelte van de totale stripproduktie. De meeste strips zijn ronduit slecht te noemen en fungeren voornamelijk als tijdsvulling voor redelijk domme mensen, laten we onszelf niets wijsmaken. De meeste goedkope stripverhaaltjes die we bij de sigarenhandel kunnen kopen, zijn onbenullig, maar vaak ook ronduit smerig en verwerpelijk. Een tekenaar van b.v. de Nazi-achtige strip Hessa is wat mij betreft het doodschoppen nog niet waard, je ziet dat die boekjes een mens behoorlijk aggressief kunnen maken ...T.K.
Komrij heeft voor zijn bliksemonderzoekje voor zo'n dertig gulden stripverhaaltjes aangeschaft bij een tijdschriftenwinkeltje en bespreekt heel in het kort de meest voorkomende narigheid waarmee deze wanprodukten vol staan. Komrij constateert dat de meeste strips een nogal reactionaire inhoud hebben en bol staan van sex en geweld en dan het liefst in een onfrisse combinatie, waarbij sado- en masochistische gruwelijkheden voor enige sexuele prikkeling moeten zirgen. Alle mogelijke schoolvoorbeelden van stereotiepen en vooroordelen zijn in het pakket leesvoer rijkelijk aanwezig. De meeste stripboekjes zijn afkomstig uit Amerika of naar Amerikaans voorbeeld op papier gezet in Spanje of België, beslist geen landen waar de goede smaak overheerst.
Het toppunt van smerigheid zijn de zgn. 'Strips voor volwassenen ' (o.a. Walalla, Messalina, Lucifera en Hessa). Deze gruwelstrips, uit Italië afkomstig, worden op grote schaal door kinderen van een jaar of tien, twaalf gelezen, een stevige bijdrage aan de geestelijke volksgezondheid dus...
Komrij heeft er terecht geen goed woord voor over. Hij stelt dat door deze boekjes die in astronomische aantallen over de toonbank gaan, de mensen al in de kinderspeeltuin " schrootrijp " worden gemaakt. Inderdaad worden de kinderen (en ouderen) niet alleen door Tros-achtige TV-series verzult, maar ook nog door verspreiders van die lamlendige 'strips voor volwassenen' grondig verziekt.
De vervaardigers van strips zoals Hessa e.d. zijn slechts mensen, het wordt tijd dat hun fascistoide brouwsels duidelijk aan de kaak worden gesteld. Komrij heeft slechts een bescheiden begin gemaakt.
Wie volgt ?
In het belang van " de goede strips " is een ondubbelzinnige veroordeling van dit genre door het stripschap en de stripfanzines op zijn plaats.

T.K.

NIEUWS ~ NIEUWS ~ NIEUWS ~

LEFRANC - de giftige sneeuw - Casterman.

De Kuifje-freaks die noodgedwongen de franse versie van dit album moesten aanschaffen omdat er tot nog toe nooit een nederlandse verscheen, hebben pech gehad want hij is er nu toch. Het verhaal is getekend met de bekende Jacques Martin-klasse, maar het scenario kan me niet zo bekoren. Het verhaal is eigenlijk nergens spannend en dat mag eigenlijk toch wel. Martin spon de gegevens veel te lang uit en liet de personages naar mijn smaak te veel

te vaak babbelen over onbelangrijke dingen. Zo wordt er eigenlijk ook veel te veel gebruik gemaakt van de telefoon (tel maar na). Het verhaal bestaat eigenlijk alleen maar uit de voortdurende jacht op een bom met een virus erin, die in de handen valt van (wederom) Axel Borg. 64 blz. voor ƒ 4,50.

P.v.d.L.

De lotgevallen van Sofie-uitg. Casterman.

Een nieuwe reeks van Casterman die hiermee op een groep doelt met een zeer lage leeftijd. Dat blijkt nl. uit het verhaal dat gaat over een klein meisje dat af en toe ondeugend is door b.v. een ezeltje te prikken. Het verhaal is op z'n zachtst stom, knullig, kinderachtig of kortom : waardeloos te noemen. De tekeningen zijn zo mogelijk nog slechter. De verantwoordelijke knoeiers zijn ene Louis-Michel Carpentier en ene Jean-Claude Lowenthal. "Naar gravin de Ségur' staat er dan nog bij. Casterman

moest zich schamen dergelijke wanprodukten op de markt te brengen. NIET voor liefhebbers. Prijs ƒ 4,50.

P.v.d.L.

Blueberry - Chihuahua Pearl - Semic Press.

Dit verhaal is het eerste in een cyclus van vijf albums (samen 244 platen) waarmee Jean Giraud en Jean Michel Charlier bewijzen de beste van Europa op hun gebied te zijn . Blueberry krijgt de opdracht in Mexico iemand te halen die de sleutel tot 500.000 dollar is. Als het verhaal wordt afgebroken, wordt Blueberry gezocht door een premiejager, Mexicanen en een stel 'Zuidelijken'. Dit verhaal is slechts een aanloop voor wat nog komen moet. Het staat momenteel in Eppo, maar misschien hoeven

we niet zo lang op het vervolg te wachten aangezien de albums elkaar bij Semic steeds sneller opvolgen. Hans Matla heeft ze bij Semic zo ver gekregen dat er nu ook een harde-kaft-versie in een beperkte oplage verschijnt voor de prijs van ƒ 9,95 (wel duurder dan de franse albums). Alleen jammer nog dat de schutbladen niet bedrukt zijn zoals bij de franse albums, zodat je nu ƒ 5,45 meer betaalt voor alleen maar dat harde kaft, maar beide uitvoeringen zijn even goed gedrukt. (oplages van 30.000 en 820).

P.v.d.L.

KLEINE ADVERTENTIES

Advertenties in de rubriek " Kleine Advertenties " : ƒ 4,00 per 10 regels (max.). Elke regel heeft 40 spaties. Giro 1911712 t.n.v. A.H. Koninckx, Delft. Tekst in blokletters achter op girokaart.

GEVRAAGD : Oude drukjes in een beetje goede staat van Puk en Mukboeken en boeken geillustreerd door Pol Dom en Freddie Langeler.
A.H. Koninckx, van Leeuwenhoeksingel 24, Delft. 015 - 130840.

GEVRAAGD : Franquin-materiaal (alles is welkom, ook kopieën).
AANGEBODEN : Vidocq, Tom Poes en de Meester-schilder, Guus Slimserie in eerste druk + enkele gewone albums.
Paul van de Linde, Copernicusstraat 84, Den Haag. tel. 070 - 654255.

KWIS

Stripliefhebbers blijken niet "kwis-minded" te zijn ! Wij ontvingen geen enkel antwoord op onze vorige vragen. Dat is dan ook een goede reden om ermee door te gaan. Was het te moeilijk ? Of moet er een prijsje aan vastzitten ? Toch kan je ook nu lekker niks verdienen. Wij delen zo maar geen abonnementen uit (wij hebben er zelf te weinig zie je !).
Goed. Eerst de antwoorden op de vorige vragen :

1. De naam van de eerste butler van Nero is Jean.
2. De naam Tarzan werd door de apen gegeven en betekent in hun taal zoveel als " Witte huid " of "Blanke ".
3. "Wirel " is het pseudoniem van Willy Vandersteen en Karel Verschuere.

De volgende drie vragen zijn iets gemakkelijker :

1. Hoe noemt men de eerste Belgische full-animation tekenfilm ?
2. Wie was de eerste tekenaar van Popeye ?
3. Welk is de echte naam van Marc Sleen ?

Stuur je antwoorden naar het redactie-adres a.u.b.

J.S.

FELICIEN ROPS .

Bij Henri Veyrier te Parijs is een boek verschenen met bijna 250 illustraties grafisch werk van de befaamde Belgische kunstenaar F. Rops. Het zijn geen strips, maar de stripliefhebbers moeten toch af en toe maar eens wat verder kijken dan hun neus lang is, vind ik. Daarom wat aandacht aan F. Rops, die heel wat erotische prenten maakte, heel aangenaam om naar te kijken, ook al loert er Satan hier en daar wel eens om het hoekje. Hopelijk is er plaats genoeg over in deze Stripgids om een mooi plaatje af te drukken.

J.S.

NIEUWS ~ NIEUWS ~ NIEUWS ~

DE VRIJE BALLOEN.

"De Vrije Balloen " zweeft rond. En met klinkende namen als L. Hartog van Banda, The Tjong Khing, Andries Brandt, R. v. d. Kroft, J. Steeman enz. ; allemaal scénaristen en tekenaars die voor Pep, Sjors, Donald Duck e.a. bladen werken, maar in "De Vrije Balloen " hun meer volwassen tekenprodukten kwijt willen. Daar zit, volgens hun eigen zeggen, echt idealisme achter en ze willen niet in de eerste plaats commercieel werken. Kwaliteit is hun leuze en ze hopen " de strip in Nederland te genezen van bloedarmoede en een nieuwe impuls te geven ". Zij werken in de eerste plaats voor de volwassenen en dat kan men op het eerste zicht wel merken, ook al krijgen we gelukkig niet al te veel neuktoestanden voorgeschoteld. Het had immers wel vrijer gekund, omdat de tekenaars in volledige vrijheid werken en het blad ongebonden in eigen beheer geproduceerd, gefinancierd en uitgegeven wordt.
De idee is niet nieuw ! In Frankrijk b. v. bestaan er diverse publicaties waaraan professionele Franse en Belgische tekenaars meewerken (o.a. L'Echo des Savanes ; Le Canard Sauvage). En de hele toestand ontwikkelde zich in feite rechtstreeks uit de underground-strips, het genre strips waarin trouwens ook verschillende "bovengrondse " tekenaars hun vrije tekeningen kwijt konden.
Omdat de Europese strip zich vrijwel uitsluitend tot de kinderen heeft gericht, is bij vele tekenaars logisch de behoefte gegroeid om meer volwassen strips te maken. Soms resulteerde dat in ongecontroleerde sex- en geweldorgieën, maar er waren ook tekenaars zoals o.a. P. Cuvelier die de zaak heel kunstzinnig aanpakten en niet zozeer " strips voor volwassenen " dan wel " strips voor intellectuelen " ging maken.
Zonder ieder stukje afzonderlijk te bespreken zou ik willen stellen dat de zo beoogde 'kwaliteit ' een beetje achterwege is gebleven in "De Vrije Balloen ". Ik ben er helemaal niet, zoals men zegt, kapot van. Ik wil maar zeggen " Als het dat maar is waar we al die jaren op hebben gewacht, en waar die stripmakers al die jaren op gebouwd hebben, dan vind ik het veeleer aan de magere kant." Ik betwijfel het ten sterkste dat die balloen uit een opgekropte behoefte is ontstaan. En opgevuld met grootspraak alléén, spat die natuurlijk heel snel uit elkaar. Maar ik ben natuurlijk niet tegen de idee als zodanig. "De Vrije Balloen " mag rustig verder zweven. Voor het schappelijk prijsje van ƒ 2,95 is een reisje ook wel de moeite waard.

J.S.

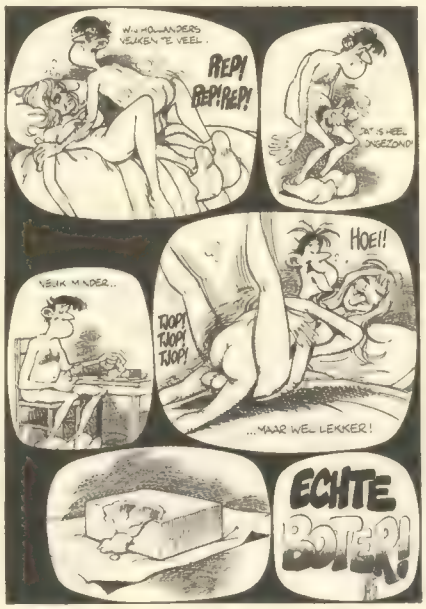

PRINS VALIANT - ALBUMS AAN DE LOPENDE BAND.

De Semic Press - door sommige mensen in de stripbranche afgedaan als een slecht georganiseerd handeltje in bedrukt papier, levert, behalve enkele produkten van twijfelachtige kwaliteit, ook regelmatig boekjes of waaraan de oprechte striplief-hebber veel plezier kan beleven.
In een snel tempo heeft Semic een viertal albums van good old Prins Valiant op de markt gebracht ; albums die wat uitvoering betreft met een ruime voldoende worden gehonoreerd. Uitgeverij Semic is - prachtig, prachtig - helemaal bij de eerste aflevering uit 1937 begonnen en heeft gelukkig weinig zitten rommelen in tekst en plaatjes zodat de soepele borsten van vrouwen in volle omvang zijn te bewonderen. Semic's Prins Valiant biedt veel leesplezier, meer dan indertijd de vieze Vivo-vodjes (goed hè die alliteratie !) die je met een volle boodschappentas meekreeg. De Valiantverhalen zijn met de grootste zorgvuldigheid door meneer Harold Foster getekend, wie let op de veelvoudige anachronismen en de talrijke inconsequenties is een zeurpiet.
Het bekende blanke ethnocentrisme is een eigenschap welke ook voor Flash Gordon en de meeste andere Amerikaanse realisten rond de Germaanse oorlogsjaren geldt : de mongolen in de Valiantverhalen zijn echte geilaards ; daarom worden de blanke vrouwen door hun blanke mannen maar om zeep geholpen als een belegerde burcht op het punt staat om in handen van de Hunnen te vallen, want verkoold is beter dan lustobject voor deze wildemannen...
De tekeningen van Foster zijn zeer barok, de psychologie van erbarmelijke kwaliteit. De mythologische elementen zoals Prins Valiant's bezoek aan de grot van de tijd (deel 3) vormen de meest aantrekkelijke onderdelen van de verhalenreeks.
Foster is zo nu en dan duidelijk herkenbaar als inspirator van onze nationale trots Hans G. Kresse, die echter op vrijwel alle punten zijn leermeester heeft overtroffen.
Prins Valiant is verplichte kost voor elke stripkenner annex cultuurfilosoof.
In albums van 48 pagina's, ƒ 4,50 of Bfrs 69,- per stuk.

T.K.

"THE FANTASTIC ART OF FRANK FRAZETTA" N. York, Rufus/Peacock/ Bantam, 1975. Inleiding door Betty Ballantine. 40 platen. (meest prachtig gekleurd) 5,95 dollar. Een prachtig boek. De illustratie zegt genoeg.

THE CONTINUING STORY OF STRIPSCHRIFT

In ons vorige nummer waren we wat somber over Stripschrift. We constateerden dat de kwaliteit was teruggelopen en er was een behoorlijke achterstand in de aflevering ontstaan. Gelukkig zijn vrij onlangs de moeilijkheden voor een groot deel verholpen vooral door de grote inspanningen van Stripschapvoorzitter Martin Wassington en Hans van de Boom die weer bij de redactie is teruggekeerd.
In september was het nog helemaal mis : uitgever Cees Smook opererend onder de schuilnaam Thespa, is schromelijk tekort geschoten op de jaarlijkse stripdag die dit jaar in Dordrecht werd gehouden, waarbij ditmaal "Robbedoes" centraal stond.
Martin Wassington die overuren had gemaakt om de copy van het Dupuisnummer op tijd te kunnen inleveren, stond op de stripdag met lege handen, want Cees Smook had hem mooi in de poep laten zakken : er was geen stripschrift en de uitgever was niet te vinden ! Later bleek dat hij een paar dagen vakantie had genomen ...
De stripdag was ondanks dit incicent toch een succes, maar dat zijn we inmiddels van het stripschapbestuur wel gewend.
Het septembernummer van Stripschrift met artikelen over The Wizard of Id, Robbedoestekenaar Fournier, een special over The Incredible Hulk en deel 2 van "De Moorse Tovenaar " van Piet Wijn was redelijk te noemen. Het speciale Dupuisnummer is daarentegen uitzonderlijk goed (48 pagina's voor ƒ 4,25.).
Ook het novembernummer dat begin november (zowaar op tijd) in de bus lag, is van hoge kwaliteit. Het bevat uitstekende interviews met Frans Buissink en Martin Lodewijk en het eerste deel van "Glashard" een avontuur van Dick Bos.
In december komt Stripschrift met een speciaal Asterix-nummer, waarin opgenomen een nieuw artikel van Rudolf Geel, delen uit de Schtroumpf-interviews met Goscinny en Uderzo, een stukje over het gehanteerde latijn door Arthur Eyffinger en een relaas van Hans van de Boom en Rob van Eyck over het burgerleven in de Asterix-verhalen en de historische betrouwbaarheid van de serie. Dat belooft wat ! Zou het dan allemaal toch nog goed komen ?

T.K.

©1965

NIEUWS ~ NIEUWS ~ NIEUWS ~

STRIPS EN DE OPENBARE BIBLIOTHEKEN

Hier volgt een reactie op onze vraag gesteld in het vorige nummer.

MOETEN STRIPS OPGENOMEN WORDEN IN DE OPENBARE BIBLIOTHEKEN ?

Ik heb geen wetenschappelijke studie gemaakt van die problematiek, maar kan u wel mijn persoonlijke opinie van geinteresseerde leek meedelen. Daarbij beperk ik me tot de openbare jeugdbibliotheek.
Ik ben blij met het artikel van mevrouw Versteylen dat in Ciso-Stripgids nummer 7 gereproduceerd werd, omdat het getuigt van de bereidheid om over het probleem na te denken en te diskussiëren, en omdat het zich distantieert van een aantal plompe vooroordelen tegenover het stripverhaal. Maar met de manier waarop mevrouw Versteylen het onderwerp benadert ben ik het op verschillende punten oneens. Om te beginnen is haar argumentatie van taktische aard. Ik citeer even : "De vraag is thans deze : bestaat de mogelijkheid inderdaad, dat wij een groot deel van dit massale potentiële lezerspubliek zouden aanlokken, door het uiteindelijk toch ter beschikking stellen van stripverhalen in de bibliotheek?" In deze visie is het stripverhaal het lokaas waarmee de massa de fuik van de Literaire Kultuur kan binnengelokt worden.
IK WIL DAAR TEGENOVER STELLEN DAT HET STRIPVERHAAL EEN MEDIUM IS MET EEN INTRINSIEKE WAARDE EN DAT HET DE TAAK VAN DE OPENBARE JEUGDBIBLIOTHEEK ZOU MOETEN ZIJN DE JONGE STRIPLEZER TOT EEN GOEDE STRIPLEZER OP TE VOEDEN.
Vervolgens verbaast mij deze opmerking : "Criteria aangaande inhoud en taal, uitvoering, druk, bladspiegel, illustratieve kwaliteit dienen nog rigoureuzer overdacht te worden dan deze die wij hanteren voor het boek in sé." Ten eerste begrijp ik niet waarom voor de selektie van jeugdliteratuur minder streng doordachte kriteria gelden dan voor het uitkiezen van strips. Ten tweede staat er dat de selektiekriteria voor strips NOG RIGOUREUZER OVERDACHT moeten worden dan die voor jeugdboeken, en dat suggereert dat er een rigoureus overdacht recenciesysteem voor jeugdboeken zou bestaan. Dat is een misverstand : IN HET HELE NEDERLANDSE TAAL - GEBIED IS DE JEUGDBOEKENKRITIEK ONDERONTWIKKELD.
Mevrouw Versteylen geeft een aantal kriteria op die moeten toelaten uit de stripproduktie te ziften wat zeker niet in de bibliotheek mag. Welnu, als ik enkele van die kriteria op de Vlaamse jeugdliteratuur toepas en alle boeken uitzift die een onduidelijke tekst hebben, van goedkope tekeningen voorzien zijn, of waarvan de inhoud onbenullig en de taal onverzorgd is, dan mag driekwart van die literatuur niet in de bibliotheek.
Ik kan me ook moeilijk inleven in de denkhouding die het stripverhaal " een verontrustend medium " noemt en de toestand op het gebied van de jeugdliteratuur blijkbaar in orde vindt. MIJ VERONTRUST HET VEELEER DAT HET JEUGDBIBLIOTHEEKWEZEN ZICH ZO WEINIG ZORGEN MAAKT OVER DE JEUGDLITERATUUR !
Mevrouw Versteylen stelt ook dat strips die klassiekers uitbeelden in principe niet in de bibliotheek mogen :" vooral de jeugdige lezer zal het boek zelf laten liggen en het zoveel gemakkelijker beeldverhaaltje slikken ".
In feite wordt hier toch weer het postulaat van de minderwaardigheid van het "gemakkelijke " en daardoor " dommakende " beeldverhaal gehanteerd. Als men de strip als een medium met eigen mogelijkheden aanvaardt, is er natuurlijk GEEN ENKEL BEZWAAR TEGEN HET PLAATSEN VAN EEN GOEDE STRIPBEWERKING VAN EEN KLASSIEK VERHAAL IN DE BIBLIOTHEEK. Wie verbiedt er nu zijn kinderen van naar Walt Disney's Jungle Book te gaan kijken uit schrik dat ze dan het boek niet meer gaan lezen ? Maar het is natuurlijk de vraag of er veel goede stripbewerkingen van klassiekers bestaan, dat moet in elk afzonderlijk geval uitgemaakt worden. Maar er is nog een andere kant aan de zaak : de klassiekers in de jeugdbibliotheek zijn meestal ook bewerkingen voor de jeugd, en die bewerkingen zijn dikwijls minderwaardig. Ook daar geldt dat men voor het boek even kritisch zou moeten zijn als voor het stripverhaal.
Ik vat nog even samen hoe ik de relatie tussen de strip en de jeugdbibliotheek zie :

- de jeugdbibliotheek moet het stripverhaal als een INTRINSIEK WAARDEVOL GENRE binnen de jeugdliteratuur beschouwen.
- de selektiekriteria voor strips en jeugdboeken moeten EVEN STRENG EN EVEN WELDOORDACHT zijn.
- er zou in dag- en weekbladen en in vakbladen over jeugdliteratuur en bibliotheken MEER KRITISCHE INFORMATIE over strips moeten verschijnen.
- de OPLEIDING VAN JEUGDBIBLIOTHEKARISSEN zou aandacht moeten besteden aan het stripverhaal als een belangrijk onderdeel van de jeugdliteratuur.

E. Hulsens. Werkgroep Stripverhalen.
Münster.

'EHÉ-CATL' *Nº 3*... DOOR HET ENORME SUCCES VAN HET VORIGE NUMMER IN DEZE REEKS VAN KLASSIEKEN UIT DE GOUDEN TYD VAN HET BEELDVERHAAL ('SKIPPY' DOOR *PERCI CROSBY*) ZYN WE, BUITEN VERWACHTING, IN STAAT GESTELD TWEE UITGAVEN GEDURENDE 1975 HET LICHT TE DOEN ZIEN IN DEZE SERIE. *'BRINGING UP FATHER'*, IS NU ALS DERDE GEREED ; DE INHOUD BEHELST ZYN ŒUVRE TOT 1920 EN BESTAAT UIT HET VOLGENDE : 5 FOTO'S VAN GEORGE McMANUS & 3 ARTIKELEN OVER HEM, UIT ZYN GLORIEPERIODE, 7 DIVERSE ILLUSTRATIES, DE *PRE*-'BRINGING UP FATHER'-STRIPS : 'PANHANDLE PETE' (1), 'THE NEWLYWEDS' (8), 'ROBIE'S BEAU' (1), 'SPARERIBS & GRAVY' (1), 'THEIR ONLY CHILD' (4), 'AMERICAN WOMEN' (1), 131 'BRINGING UP FATHER' DAGSTRIPS + 1 WEEKSTRIP, MET EEN VOORWOORD VAN GEORGE McMANUS, EN EEN NAWOORD VAN ENRICO CARUSO, SIR CHARLES CHAPLIN EN DAVID BELASCO. DIT ALLES OP 52 PAGINA'S, INCLUSIEF OMSLAG ; CONFORM DE 1919 'BRINGING UP FATHER' EDITIE, MET KLEURENSEPARATIES DOOR JOOST SWARTE. PUTTENT UIT 9 STRIPVERZAMELINGEN IN 4 LANDEN WAS HET ONS MOGELYK DEZE VERZAMELING McMANUS MATERIAAL AAN DE VERGETELHEID TE ONTREKKEN DANKZY : **'EHÉ-CATL'** (DE GOD VAN DE WIND).

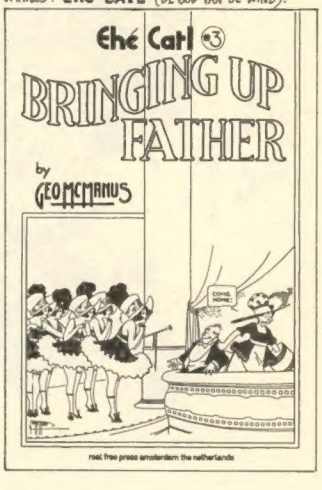

ROB VAN EYCK SCHRIJFT STANDAARDWERK OVER ACHT NEDERLANDSE TEKENAARS.

Rob van Eyck, in het dagelijks leven geschiedenisleraar in Haarlem en de meeste lezers wel bekend als een van de steunpilaren van Stripschrift, heeft een documentair boekwerk samengesteld , waarin acht Nederlandse tekenaars zeer uitgebreid aan het woord komen over het boeiende vak van striptekenaar.
Het boek dat de toepasselijke titel "Beeldspraak" zal krijgen, telt ongeveer 160 grote bladzijden en is voorzien van een kleurige en stevige kaft. In "Beeldspraak" zijn gesprekken opgenomen met Hans G. Kresse, The Tjong Khing, Peter de Smet, Martin Lodewijk, Dik Bruynestein, Daan Jippes, Dick Matena en Evert Geradts.
Er is ook een beknopte biografie en een uitgebreide bibliografie opgenomen alsmede prima fotomateriaal en illustratief werk.
Ger van Wulften zorgt voor de grafische vormgeving. Ger heeft er nogal wat werk aan gehad zodat de uitgave jammer genoeg wat vertraagd is. De prijs zal in de buurt van de dertig gulden komen.
Kijk uit naar dit fraaie boek bij uw stripdealer.
Uitgave : Brabantia Nostra, Breda.

THE REAL FREE PRESS IS A FOUNDATION!

OUR PRINCIPAL AIMS:

NOTE!
WE WILL NOT ATTEMPT TO GIVE A LITERAL TRANSLATION OF THE DECLARATIONS AS LAID DOWN IN THE DOCUMENTS DEPOSITED AT THE FILES OF THE MINISTRY OF JUSTICE AT THE HAGUE (HOLLAND).
HOWEVER!
WE ARE AIMING FOR AN INCREASE IN THE INTER-HUMAN COMMUNICATIONS BY MEANS OF THE GRAPHIC AND PHOTOGRAPHIC TECHNIQUES, COMMON AND UNCOMMON, IN THE FIELD OF THE PRODUCTION OF CREATIVE ART.
AS WELL AS!
ESTABLISHING CENTRES FOR SOUND-LIGHT-COLOR-TIME AND SPACE DISTRIBUTION. CENTRES FOR STUDY ON THE LATTER SUBJECTS.
ORGANISING EXHIBITIONS AND LECTURE TOURS, FESTIVALS AND FESTIVITIES.
BRINGING OUT VISUAL PRESS PRODUCTIONS AND ANIMATED FEATURES.
SETTING UP PRINT SHOPS AND STUDIO'S.
PUBLICATION OF BOOKS AND PERIODICALS, POSTERS AND MOVIES.
THROUGH THE ESTABLISHING OF (A) TRUST FUND(S), FINANCIAL MEANS FOR THESE (HIGH STRUNG ?) AIMS HOPE TO BE ACQUIRED. BY WAY OF :
DONATIONS, SPECIAL SERVICES, SHOP SALES AND ALL OTHER ACTIVITIES DEEMED RELEVANT BY THE FOUNDERS.
PRESIDENT : R. OLAF STOOP.
SECRETARY : GER LAMBREGTS.
TREASURER : MARTIN BEUMER.

advertentie tarieven

DE CISO-STRIPGIDS IS NU VAN 32 OP 48 PAGINA'S GEKOMEN : NAAST MEER RUIMTE VOOR STRIPHERDRUKKEN IS ER NU OOK MEER PLAATS GEKOMEN VOOR ADVERTENTIES.
DE TARIEVEN ZIJN ALS VOLGT : (in guldens).

	1 x	2 x
1/1 pag.	400,-	750,-
1/2 pag.	200,-	375,-
1/4 pag.	125,-	230,-
1/6 pag.	100,-	190,-
	3 x	4 x
1/1 pag.	1100,-	1400,-
1/2 pag.	550,-	700,-
1/4 pag.	335,-	430,-
1/6 pag.	280,-	360,-

DE TEKST VAN DE ADVERTENTIES NAAR :
UITGEVERIJ BRABANTIA NOSTRA,
VOGELEN ZANGLAAN 3
BREDA. NEDERLAND.

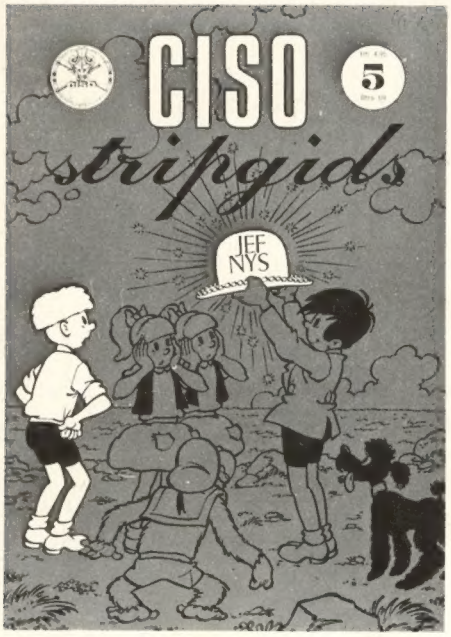

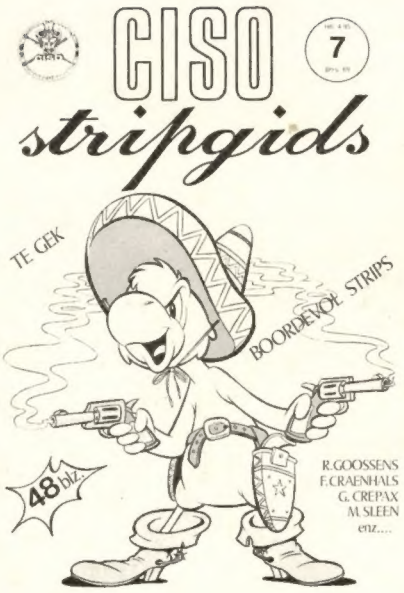

EEN JAARABONNEMENT OP ALLE CISO-UITGAVEN (4 CISO ALBUMS + 4 CISO STRIPGIDSEN) IS VOOR HET JAAR 1976 VASTGESTELD OP 35,- GULDEN OF 575,- BF (525,- + 50,- KOSTEN BANKREK.).

EEN ABONNEMENT OP DE CISO STRIP-GIDS ALLEEN (4 NUMMERS) IS MOGELIJK VOOR 1976 : 18,50 GULDEN OF 330,- BF (280,- + 50,- kosten bankrek.)

EEN ABONNEMENT OP DE CISO ALBUMS ALLEEN IS NIET MOGELIJK.

UITGEVERIJ BRABANTIA NOSTRA
VOGELENZANGLAAN 3, BREDA.
GIRO 1412138.

VOOR BELGIE :
HET BEDRAG IN GULDENS PER INTER-NATIONAAL POSTMANDAAT OF

HET BELGISCHE BEDRAG OP PCR 15759 VAN DE GENERALE BANKMAATSCHAPPIJ TURNHOUT ten gunste van rek. 230-0025263-63 tnv. C. Coenders, Vogelenzanglaan 3, Breda. Nederland.